SUBSCRIPTION:
U. S. Canada & Mexico:
One year .... $1.—
Six months .... —50
Three months .... —25
Foreign Countries:
One year $1.50
Single Copy 2 cents.

SLOVENSKI NAROD

(SLOVENIC PEOPLE)

NAROČNINA:
Za Zd. dr. Canado & Mexico:
Celoletno .... $1.—
Poletno .... —50
Četrtletno .... —25
Za inozemstvo:
Celoletno $1.50
Posamezna štev. 2 centa.

VOL. IX. No. 8. Phone: Cortland 5188 NEW YORK, — PITTSBURG, PA., četrtek 15. aprila (Thursday, April 15.) 1915. Geslo: „Slovenijo Slovencem". Leto IX., Št. 8.

Trst, slovenski biser ob slovanskem Jadranu.

MONTUZZA-TUNEL NA GOLDONIJEVEM TRGU

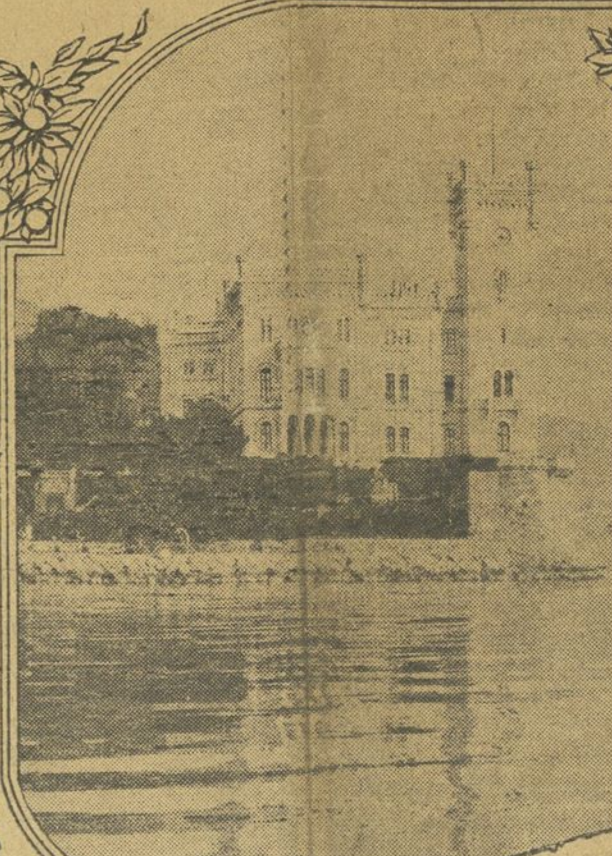

GRAD MIRAMAR

BORZNI TRG

Koncem šestega stoletja so se jeli seliti Slovani, bivajoči po ozemlju med Vislo in Donavo v južni Rusiji, proti jugu. Kaj jih je prisililo k temu preseljevanju, nam ni znano. Tri možnosti so. Ali so jim bili kraji v južni Rusiji pretesni, ali so hoteli posnemati Germanc, ki so drli trumoma v solnčno Italijo, ali pa so bili pregnani od drugih rodov. Prvi so se preselili balkanski Slovani: Hrvatje, Srbi in Bulgari. Za temi pa so prišli rodovi, ki so si nadejali ime Slovenci. Toda ti so mahnili v drugo smer ter se lotili podjarmljenja alpskih dežel. Združili so se tudi z Ogri, ki so bili divji narod. Ti so sicer Slovence podjarmili, ali Slovenci so se znali tudi otresti težkega jarma silnih Obrov.

In prav takrat so postali Slovenci silni in močni. Nikdar več pozneje niso imeli toliko zemlje v oblasti. Vso dolino ob reki Savi in one ob vseh njenih pritokih so si podjarmili, prodrli tja do toplaškega polja na Tirolskem, in njihova oblast je segla ob Muri daleč tja v Gornji Štajer, v sedanjo Gornjo in Doljno Avstrijo. Polagoma so tudi zagospodovali po vsej sedanji Štajerski, Koroški, Kranjski, ter se polastili vsega Primorja ob Adriji. Vsa primorska mesta so bila v njihovih rokah, in tako tudi Trst.

Po vseh pokrajinah, kamor so prišli Slovenci so iztrebili prejšnjo narodnost, le večina primorskih mest je ohranila svoj prejšnji (romanski) značaj, tako Koper, Piran v Istri, Čedad na Beneškem in Trst na Primorskem, dasi so bila vsa ta mesta v posesti slovenskega naroda.

Zgodovina tržaškega mesta ni sicer bogve kako viharnega značaja, vendar pa je Trst kaj pogosto menjaval svoje gospodarje.

Rimljan je v drugem stoletju pred Kr. r. na mestu, kjer stoji sedanji Trst, ustanovil rimsko kolonijo Tergeste, in za časa Flavijcev je imela ta naselbina kapitol, mališki hram in vodovod. L. 373. po Kr. r. so to mesto razdejali Markomani in Kvadi, a se je kmalu zopet postavilo. Ko so Hunni razrušili mesto Akvilej, so se polastili tržaškega mesta in naselbine. Leta 383. so Tržačani zgradili na mestu rimskega templa cerkev Sv. Žusta, ki je bila pogorela, a bila leta 570. zopet sezidana. Ko je Karol Veliki pomagal in podjarmil Slovence, je prišel tudi Trst v njegovo oblast, kar se je zgodilo leta 789. Cesar Lotar je povzdignil Trst in njegovo okolico v škofijo, ki je bila že prej ustanovljena, a zopet odpravljena. Tržaški škofje so se pa sprli z Akvilejem in Gradežem, in leta 1202. se je polastil Trsta beneški dož Enrico Dandolo. Ali beneško gospodstvo je bilo nasilno in vsledčesar so Tržačani izrabili ugodno priliko, ko so se prepirali Genovčani in Benečani, ter svojevoljno prestopili pod žezlo Leopolda III., tedanjega avstrijskega vojvode. Sicer so Tržačanom že Benečani morali priznati avtonomijo — samostojnost, — ali tržaški prebivalci se vendar niso čutili popolnoma varnih pred beneškim nasiljem. Zato so poslali v Gradec svoje poslance, ki so se poklonili v graškem gradu vojvodi Leopoldu ter ga zaprosili pomoči. Vojvoda jih je sprejel, jim zajamčil njihove pravice ter izročil mestno vodstvo namesto izvoljenemu „podesta" mestnemu glavarju. Leta 1882. so postavili Tržačani velik obelisk pred kolodvorom južne železnice v spomin tega važnega dogodka. Kajti tedaj, t. j. leta 1882., je minilo petsto let, odkar so se Tržačani priklopili avstrijski kroni.

Med Slovenci se je tisti čas silno povzdignilo rokodelstvo in s tem tesno združena trgovina. Ali izprva se je trgovalo le po sejmiščih, prodajalo in kupovalo. Ko pa so se razvili trgi in mesta, se je prenesla trgovina semkaj. Tu se je čedaljebolj razvijala. Cvetela je domača kupčija, a tudi v inozemstvo so že izvažali naši pradedje svoje blago in svoje izdelke. Saj je znano, da so bili Slovenci že v desetem stoletju v kupčijskih stikih z Benetkami. Trgovska pot iz naših krajev je vodila tedaj skozi kanalsko dolino na Koroškem preko sedanje Pontebe do mesta Gemone, kjer so bila velika skladišča, odtod dalje čez laški Videm (Udine) na Benetke. Beljak pa je to pot nadvladoval. Slovenci so bili torej v prav živahnih stikih z Italijo po prej omenjeni poti.

Toda slovenska trgovina je nekoliko krenila od te starodavne kupčijske poti, ko je prišel Trst pod avstrijsko oblast.

Trst je bilo tedaj še prav malo mestece. Štelo je komaj par tisoč prebivalcev ter ni moglo tekmovati z mogočnimi Benečani, to pa še tem manj, ker so imeli Benečani vsa istrska pomorska mesta v svoji oblasti ter znali obrniti vso slovensko in hrvaško trgovino napeljati na svoj mlin.

Od leta 1382. pa se je to popolnoma izpremenilo, in odtlej so bile slovenske dežele glavna zaslomba tržaški trgovini. Naši ljudje so prihajali že navse zgodaj v mesto s tovorom domačih pridelkov. Pripeljali so žito, kože in železnino. Nasprotno pa so nalagali v Trstu sol, vino, južno sadje in dišave.

Seveda se Kranjci niso mogli takoj izpočetka privaditi Trsta. Zato je prišlo večkrat med njimi in Tržačani do hudih spopadov. —

Od tržaške ceste se je tedaj ločila neka tovorna pot pri Št. Petru in šla čez Završnik in Rodik skozi Kačjo dolino v benečanski Koper. Ta pot je bila zelo priljubljena kranjskim trgovcem. Nad 40.000 tovornih konj in mul je šlo tod na leto, z domačimi pridelki otovorjenih, v beneška primorska mesta ter se vračalo z vinom, oljem in s soljo. Tržačani so večkret napadli na trgovske karavane, jih oropali in trgovce natepli. To je povzročilo, da so jim Benečani leta 1463. napovedali vojno in od njih izsilili prosto pot za svojo trgovino. Iz enakega vzroka so si prizadevali Tržačani razgnati in razpoditi devinski sejm. Kajti kupčija na tem sejmišču je donašala Benečanom velikanske dobičke. Tudi so hoteli leta 1511. razdejati Milje (Muggia), ker so te svoje ugodne lege uspešno tekmovale s Trstom. Cesar Fridrik je ukazal: da mora vsa trgovina iz Notranje Avstrije iti na Trst. Cesar Maksimilijan I. je ta ukaz potrdil in še dodal: da mora tudi ogrska trgovina iti čez Ptuj na Trst, da morajo kranjski trgovci pošiljati svoje žito na Trst ter ga tam za dva solda ceneje prodajati kakor po drugih tržiščih.

Trst je bil pridružen z vsem svojim obrežjem tja do Devina Kranjski, kamor je pošiljal tudi svoje poslance na deželni zbor. Vendar pa niso marali Tržačani, sklicajoč se na svoje avtonomne pravice, odrajtovati davkov in prispevati nakladam kranjskih deželnih stanov.

To trgovsko živahnost slovenskih trgovcev v Trstu in po vseh drugih tržiščih so udušile turške nasilnosti, toda to pa le za nekaj stoletij, in nikakor ne za vedno. Kajti ko so bili užugane divje tolpe iz turškega cesarstva, je zopet zacvetela trgovina v Trstu, zopet so se jele premikati slovenske karavane iz Ljubljane po tržaški cesti, in zopet je šlo slovensko blago preko Trsta v tuje kraje.

Med tem pa je tržaško mesto rastlo in rastlo. Marija Terezija je osnovala v njem pomorsko gospodstvo avstrijske države, ki je trajalo, dokler ni prešlo l. 1797. v francoske roke ter ostalo pod francoskim cesarjem Napoleonom I. do leta 1814. Že pod vladanjem Marije Terezije se je Trst tako povzdvignil, da je v kupčijskih ozirih nadkrilil prej tako znamenite Benetke in jih nadkriljuje še dandanes. K temu napredku in procvitu tržaškega mesta je veliko pripomoglo parobrodno društvo avstrijskega Lloyda, ustanovljeno leta 1833. in pa zgradba južne železnice; to oboje je namreč spojilo Trst z vnanjim svetom. Nadalje je jako ugodno in pospeševalno za procvit našega lepega mesta vplivala otvoritev sueškega prekopa, in v zadnjem času pa še posebno zgradba alpskih železnic, katere spajajo Trst po drugi strani z vnanjim svetom. Leta 1849. je dovolila avstrijska vlada tržaškemu mestu avtonomijo, tako da ima sedaj mesto in tržaška okolica svoj lastni deželni zbor, a v prosto luko je bilo povzdinjeno že leta 1719. Zadnje čase so luko silno raztegnili ter izpremenili cel miljski zaliv v velikansko pristanišče, ki je zavarovano z mogočnimi morskimi jezovi.

V zelo majhni razdalji od Trsta se dviga grad Miramar prav ob morju. V tem gradu je stanoval pred svojim nesrečnim pohodom v Mehiko, cesarjev brat Maksimilijan, ki je kot žrtev brezvestnega Napoleona III. padel pod mehikanskimi kroglami. Grad in krasni park ob njem, odkoder se nudi obiskovalcem čaroben razgled na morje, je kaj privlačna sila tržaškega mesta.

Tržaško mesto pa najbolj krasi divna luka. Če se okrene pred južnim kolodvorom na desno, se pojavi pred očmi prostorno pristanišče z vsemi svojimi znamenitimi napravami in zgradbami. Luko tvori več pomolov, ki segajo daleč v morje. Na jugozahodnem pomolu Marije Terezije se dviga 33 metrov visok svetilnik (fanal), odkoder se naznanja z zastavami število in narodnost prihajajočih ladij. Napoti proti pomolom se dospe do ribjega trga, kjer stoji velika ribarnica (pescheria). Zelo zanimivo je opazovati tu vrvenje o tržnih urah. Dvorana je polna življenja. Prodajalci vpijejo ter hvalijo vsak svoje ribe, kupci, oziroma povečini kupčevalke, pa se gnetejo okoli kamenitih stojnic tržaških ribičev. Iz luke sega daleč v mesto 333 metrov dolgi, 5 metrov globoki in leta 1756 izgotovljeni Veliki kanal (Canale Grande). Neprestano se giblje po njem veliko število večjih in manjših ladij, iz katerih izkladajo vsakovrstno blago. Kanalova brega vežejo trije mostovi.

Diven pogled se nudi opazovalcu, če okrene hrbet proti morju ter naravna svoje oko dalje gori po tržaških klancih, koder ga pozdravijo ljubki vinogradi, bele in nadvse prijazne hišice in tudi raskošne vile. Kakor da zre na grški amfiteater, se človeku zdi ob tem pogledu.

Na vzhodnem koncu Velikega kanala se dviga čestitljiva cerkev Sv. Antona Novega — S. Antonio Nuovo, katero je sezidal Nobile v grškem slogu. Med Kanalom in kolodvorom južne železnice se razteza Poštni trg (Piazza della Poste) s krasno renesančno zgradbo poštnega in brzojavnega poslopja. Južno od kanala, tam, kjer se pričenja pomol Sv. Karla se nahaja gledišče Teatro Communale Verdi, in temu nasproti leta 1840. izgotovljeni Tergesteum, ki je eno izmed največjih poslopij tržaškega mesta. V Tergesteju je sedaj nastanjena borza. Stara borza, postavljena leta 1802. in sezidana v dorskem slogu v pročelju s krasnim stebričjem, ne služi več svojemu prvotnemu namenu, temveč so nastanjeni v njej uradi trgovske in obrtne zbornice.

Na bližnji nekoliko proti jugu ležeči Piazza Grande se dviga mornarična razstava, katero so otvorili leta 1911. Ta razstava tvori mornarični muzej. Tu notri lahko zasledujemo ves razvoj avstrijske trgovske mornarice in ribarstva v velikem obsegu.

Nasproti Lloydovi palači je monumentalna zgradba deželnega namestništva, ki je najlepša v celem mestu. Krasno v florentinskem slogu sezidano pročelje učinkuje na opazovalca presenetljivo, in pravtako tudi prekrasni in pestri mozaiki ki predstavljajo trgovino, obrt in industrijo. V njeni notranjščini je prekrasna slavnostna dvorana. Med drugimi znamenitimi novimi stavbami se mora omeniti tudi novo mestno hišo (Municipio).

Omeniti moram, da je Trst na zunaj italijanskega značaja. Ali to pa le na prvi pogled. Kajti če se živi v njem le nekaj tednov, se lahko prepriča, da je drugi glavni živelj, in to močan in čil živelj v tržaškem mestu, slovenski narod. Okolica je itak povsem slovenska. In Tržačani dobivajo od slovenskih kmetov vsakdanja živila. In v mestu samem!? Slovenski narod je pokazal v zadnjih desetletjih, da kljub svoji manjšini daleč nadkriljuje italijansko narodnost. To je najbolje pokazal na gospodarskem polju. Postavil si je krasno moderno palačo, v kateri se čuti popolnoma doma, zgradil si je ‚Narodni dom', cirilmetodova družba je dala sezidati slovenski mladini prekrasno šolsko stavbo, in tržaški slovenski trgovci so takorekoč zagospodovali v Trstu na gospodarskem polju. Ne samo to, da se čutijo naši vrli Tržačani v Trstu doma, ampak čutijo se tudi popolnoma enakopravne s svojimi italijanskimi sosedi. V Trstu je tudi mnogo slovenskega proletarijata, ki je organiziran v narodno delavski organizaciji in v socijalistični. Tudi precej drugih slovanskih ljudi je v Trstu, izmed katerih so v največjem številu naši bratje Hrvati. —

V zadnjih desetletjih je tudi cel narod slovenski izpoznal, da je mesto Trst takorekoč bodočnost njegovega življenja, in v današnjih dneh je pravzaprav najvažnejše vprašanje za Slovence usoda tržaškega mesta.

Temu važnemu vprašanju sta možna le dva odgovora, sta možni le dve razrešitvi. Ali ostane Trst še avstrijski, kakor doslej, ali pa pride pod italijansko vlado.

Avstrijska vlada bo gotovo izpoznala ob koncu sedanje vojne, da je najboljša opora zanjo v Trstu napredek in procvit slovenskega življa. Zato se brez skrbi nadeja slovenski narod, da dobi po sklenjenem miru večje svoboščine, da dobi svoje pravice, ki mu gredo po vseh božjih in človeških postavah. In če je napredoval in se silno naglo razvijal naš narod na vseh poljih ob prejšnih razmerah, ko je šla avstrijska vlada tako rada na roko drugi narodnosti, a bila Slovencem večkrat krivična, kolikobolj se bo razvijal in procvital potem, ko dobi vse svoje pravice.

V drugem slučaju, namreč če dobi Italija Trst v svoje roke, pa smo predani Italijanom na milost in nemilost. Povrh bi bili razcepljeni. Kajti primorski Slovenci bi potemtakem pripadali Italiji, a severni Slovenci bi ne imeli več morja, bi ne imeli več Trsta. Drugič bi pa ne ostalo tržaško mesto več to, kar je sedaj. Saj Italiji ni mnogo za Trst kot pomorsko mesto sedanjega pomena, ampak njej je le zato, da ga uniči ter napelje vso trgovino iz severnih krajev v Benetke. Trst bi potem postal navadno provincijalno mesto, in slovenska okolica bi polagoma docela obubožala in umirala. Lepe vasi v tržaški okolici bi se izpraznile, in slovensko ljudstvo bi prenehalo biti.

Naši „čestitljivi" ligaši so se silno razveselili, ko je jela rožljati Italija s svojim orožjem, ki bi naj bilo naperjeno proti Avstriji. Vse slovensko časopisje v Ameriki z malimi častnimi izjemami se je veselilo neznansko, ko se je javilo, da se ne moreta Avstrija in Italija zediniti v dogovorih glede obojestranskih političnih odnošajev. Ti brezglavi ljudje mislijo, da bo Italija pomagala ustanoviti sanjarsko Jugoslavijo, da bo Rus del prvi temelj jugoslovanski državi. Pritem pa ne pomislijo, da je ruska vlada popolnoma sporazumljena z Italijo, ki še nikdar ni imela poštenih namenov s Slovani. Če bi izpadel izid sedanje vojne ugodno za Rusijo in njene zaveznice, bi bili mi Slovenci sigurno razcepljeni. Severni Slovenci bi ostali najbrže pod Avstrijo, a primorski Slovenci bi zagotovo prišli pod italijansko krono, česar pa nas Bog obvaruj. Kajti potem se naj slovenski narod kar pripravi na skorajšno narodno smrt.

Trst mora ostati nam. To se pa le tedaj zgodi, če ostane še avstrijski. Kajti tedaj, če ostane Trst Avstriji, ostane še v naših rokah, in življensko vprašanje slovenskega naroda je ugodno rešeno. Iz teh razlogov smo in bomo vedno prijatelji in zagovorniki avstrijske misli.

Trst je naša bodočnost. Trst mora ostati v naših rokah, in zagospodovali bomo na Jadranskem morju.

CUNARDOV PARNIK „CARPATHIA"

bo odplul iz New Yorka dne 15. maja 1915., o poldne za

AZORE, GIBRALTAR, NAPOLJ IN PATRAS.

Udobna prilika za Srbe, Bulgare, Črnogorce in Macedonce.

Parniški listek iz New Yokra do Patrasa $ 48.—

Potniki si morajo od Patrasa **naprej sami kupiti železniške listke** za nadaljno potovanje po Balkanu.

Pišite na:

CUNARD S. S. CO. Ltd., 21-24 State St., New York

ali na njene pooblaščene zastopnike.

GLASOVI IZ STARE DOMOVINE O „SLOVENSKI LIGI".

Ljubljanski „Slovenec" kritikuje v svojem članku **„SLEPARJENJE AMERIŠKIH SLOVENCEV"** delovanje „slovenske lige" kakor sledi:

Z nesramnimi lažmi v ameriških slovenskih časopisih se hoče zastrupiti naš narod v Ameriki, na drugi strani pa škodovati poziciji Slovencev v stari domovini. S peklensko zlobnostjo so v Ameriki na delu ljudje, ki kažejo, da nimajo nobene vesti. K gotovemu časopisju v Ameriki so prišli najslabši elementi, ljudje, ki imajo v stari domovini podrte za seboj mostove, katerim so žrtve, vztrajno delo za idealne cilje neznane. Ti ljudje spravljajo v ameriško slovensko časopisje najgrše laži o naši armadi, ponatiskujejo iz angleškega časopisja laži o razmerah na našem jugu ter te laži v svoje umazane namene še povekšavajo. Kako delajo ti ljude z našim ubogim ljudstvom v Ameriki, naj bo v dokaz to-le:

Ameriški slovenski dnevnik „Glas Naroda" priobčuje **velik oklic, v katerem na čelu piše, da je v Ljubljani revolucija, krvavi upor, da so ta krvavi upor pričeli slovenski duhovniki sami, in sicer v ljubljanski stolni cerkvi. Ljudstvo da se je v trumah navalilo na palačo cesarskega namestnika in jo upalilo!** „Glas Naroda" to gorostasno laž hitro poizkuša izrabiti za strujo, katero on zastopa: „Če se bunijo v stari domovini preje tako vneti slovenski duhovniki, tedaj mora tudi nam vsem prikipeti do vrhunca sveta jeza. Kadar vodijo krvave upore slovenski duhovniki, je čas, da tudi mi postanemo Gubci(!)" Zato naj amerikanski Slovenci hitro ustanove Slovensko ligo, seve pod predsedstvom g. Sakserja, ki kot „izkušen bankir" kot prvi korak priporoča zbiranje „denarnih prispevkov" in nabiranje mnogoštevilnih podpisov".

Za glavo smo se prijeli, ko smo to čitali, in kljub vsem dosedanjim izkušnjam smo se čudili, da je mogoča taka nesramnost. Tu v stari domovini brani celokupni narod — ne izvzemši Ljubljano — združen s svojo duhovščino pravice Avstrije z največjo požrtvovalnostjo, in upa si priti Slovenec, ki si drzne z v resnici popolnoma v obraz bijočimi lažmi sramotiti slovenski narod in vso njegovo v ognju kot zlato izkušeno staro tradicijo. To je brezvestnost, proti kateri moramo povzdignuti svoj glas! Ta brezvestnost je pač najnujnejši poziv do slovenskih Američanov, da se obrnejo od ljudi, ki so jih tako nesramno nalagali in da prično samostojno misliti in samostojno delati. Naj ne zaupajo siku strupene kače, ki v raznih oblikah prihaja mednje, da bi jih zvabila in omamila za svoje nemene. Ali nimajo še doslej dovolj izkušenj, da jih je po gotovi družbi vedno glava bolela — ali niso ameriški Slovenci zadnji čas poizkušali ustanoviti in na papirju tudi že ustanovili svojo katoliško organizacijo zato, da bi se ločili od izvestnih ljudi in šli svojo samostojno, pošteno pot. Ali nimajo po „Glasu Naroda" razširjene laži namen, da se omami dobre ljudi, da se jih iztrga mladi, šele započeti organizaciji in da se pahne vse ameriške Slovence v močvirje. Res — lepo bodo skrbeli za Slovence tisti, katerih prvo delo in orožje je laž. Prepričani smo, da bodo ameriški Slovenci, ko jim s tem zastavljamo svojo besedo, da niti **ena beseda v zgorajšnjem strašnem poročilu „Glasa Naroda" o revoluciji v Ljubljani ni resnična, odprli oči in bodo osamljeno pustili tisto družbo, ki jih hoče zvoditi na napačna pota. Tej družbi bi bilo morda prav, da bi nabrala pod svoje laži kolikor mogoče podpisov, da bil kolikor mogoče mnogim Slovencem povratek v staro domovino nemogoč. Peklenski načrti!**

Tako kot mi v stari domovini, naj ameriški Slovenci nastopijo proti strupeni kači v novi njihovi domovini. Posebno listo slovensko ameriško časopisje, ki je še ohranilo kaj čuta za dostojnost in resnico, prosimo v interesu slovenske stvari, naj bo previdno in naj ne nasede vsaki laži. Prava domovina Slovencev je v Avstriji, pravice do te domovine si nikdar ne damo izviti, laži pa Slovencem v stari domovini niso pri tem nikaka opora, ampak samo škodujemo ugledu našega naroda. Mi tu ne potrebujemo nikake pomoči kake Sakserjeve lige, naš narod ne mara Sakserjevega programa, naš program je pesem, katero pojo zbori našega naroda: **„Domovje moje Avstrija!"** S svojo zvestobo ne mešetarimo.

Če kaj potrebujemo v Avstriji, je to **avstrijska liga,** liga, v katri naj bi imel enakovreden prostor vsak avstrijski narod, vsak avstrijski patrijot. In ta liga naj stre glave vsem strupenim kačam!

Za danes priobčujemo gornji članek v polnem obsegu. Obenem pa opozarjamo svoje čitateljstvo na naš pristavek, ki pride v prihodnji številki „Slov. Naroda".

BOJI V DARDANELAH.

ZAVEZNIŠKO BRODOVJE JE PORABILO ŽE SILNO MNOŽINO STRELIVA. — ENERGIJA TURŠKIH BATERIJ JIM SILNO NAGAJA. — DIREKTEN IN INDIREKTEN OGENJ. — PORABA OGROMNE MNOŽINE STRELIVA BREZUSPEŠNA.

Chanak-Kalessi, Dardanele, 15. aprila. — Kakor je razvidno iz prvega poglavja zavezniškega prizadevanja, da si osvoje Dardanele, da je ta naloga veliko težavnejša, kakor so si pa predstavljali na Angležkem in Francoskem. Silno obstreljevanje na 6. in 7. marca, čegar tarča je bila utrdba Kilid-Bar in postojanke pri Kanak-Kalessi, in pa brezuspešna prizadevanja, da bi očistili morsko cesto turških min, so dovolj jasni dokazi za zgornjo trditev.

V zadnjih dneh ni bilo nikakšnih napadov odstrani zavezniškega brodovja, in v zadnjih dveh nočeh si tudi niso več upali na lov za pomorskimi minami.

Priznati se mora, da so utrdbi Kum-Kale in Sid-el-Bar in dve bateriji manjše vrednosti vsled obstreljevanja zavezniškega brodovja umolknile, vendar bi se silno motil, če bi kdo mislil, da si je brodovje s tem le kolikaj olajšalo nalogo. Imenovani utrdbi je bilo možno razrušiti samo zato, ker je streljalo zavezniško brodovje iz tako velike daljave, da niso mogli Turki odgovarjati z učinkujočim ognjem.

Ali zavezniki niso s tem dosegli prav ničesar. Danes krije postojanke ob onih razrušenih utrdbah turška infanterija.

Francosko in angleško brodovje je potrošilo že silno veliko municije, a učinek je zelo malenkosten.

Ob obstreljevanju Forta Dardanus, na katerega so izstrelili zavezniki 300 težkih in 700 lažjih krogel, je bil učinek samo ta, da je bil mrtev eden vojak in eden težko ranjen.

Nasplošno ni bilo streljanje zavezniškega brodovja koncentrično in prav malo metodično. Ladje drve navadno severno od Kum-Kale v morsko cesto ter streljajo na vse strani. To pa seveda zato, ker turške baterije silno naglo menjavajo svoje pozicije. Že mislijo zavezniki, da so uničili to, ali ono turško baterijo, pa se ista oglasi naslednji dan na drugem kraju, in zavezniške ladje so zopet pri tistem, pri čemer so bile včeraj. To obstreljevanje je prav takšnega značaja, kakor neumno prizadevanje, če hoče kdo kdaj napolniti rešeto z vodo.

Na ta način so v Dardanelah zavezniki izgubili že jako mnogo, a Turki še skoro nič. Zavezniki so izstrelili že neznansko število krogel, a so še vedno na svojem prvotnem mestu. Zato je pa tudi vsa naloga zavezniškega brodovja se čisto v tistem štadiju, kakor je bila izpočetka.

RUSKA BOJNA ČRTA NA RAZNIH TOČKAH PREBITA

BOJNE ČRTE SOVRAŽNIKA NA MNOGIH KRAJIH PRETRGANE. — AVSTRIJSKE IN NEMŠKE VOJSKE V OFENZIVI. — OSOVEC SPET OBLEGAJO NEMCI. — SILNI NAPADI C. IN KR. ČET V BUKOVINI.

Dunaj, 15. aprila (preko Londona). — C. in kr. vojno ministrstvo javlja o bojnem položaju v Karpatih, kakor sledi:

„Ruska ofenziva, započeta 20. marca, je ustavljena.

„Ko se je Rusom izjalovil naval, ki so ga o velikonočnih dneh poizkusili v dolinah Ondave in Laborce, je poizkusil sovražnik prodirati na gosto pogozdenih višinah ob obeh straneh Užok-prelaza. Toda tudi v tem okrožju so bili vizadnjih dneh odbiti vsi ruski napadi z velikimi izgubami za sovražnika.

„Na celi karpatski bojni črti vlada popolen mir.

RUSKA FRONTA PREBITA.

Washington, 15. aprila. — Kakor se uradno poroča iz Dunaja tukajšnemu avstro-ogrskemu poslaništvu, ni rusko prodiranje samo ustavljeno, ampak se je celo posrečilo avstrijskim in nemškim četam prebiti sovražno bojno črto na večih točkah.

Uradna brzojavka se glasi, kakor sledi:

„Na celi karpatski bojni črti vlada popolen mir.

„N a zapadnem delu bojne črte, v dolinah Ondave in Laborce, kjer so še predkratkim poizkušale številne ruske bojne mase prodirati, a so bile s težkimi izgubami zavrnjene, ni bilo v zadnjih dneh prav nobenih bojev.

„Rusko prodiranje v Karpatih, ki je trajalo od padca naše trdnjave Przemysl pa do zadnjih dni, je na celi črti ustavljeno, in vsled uspešnih in silnih protinapadov z naše strani, so ruske bojne črte na mnogih krajih prebite."

STRAŽA V KARPATIH.

Petrograd, 15. aprila (preko Londona). — Glasom poročil tukajšnega časopisja operira v Karpatih proti Rusom pet avstro-ogrskih armad, katere podpira sedem nemških armadnih zborov. Nemški veliki generalni štab je baje prevzel vodstvo teh operacij.

OGRSKA SVESTA ZMAGE.

Benetke, 15. aprila (preko Londona). — Kakor se poroča iz Budapešte, gredo ogromne mase nemških čet, namenjene za karpatsko bojišče, skozi ogrsko glavno mesto, kjer so docela uverjeni, da bo izid bojev na vzhodu zmagovalen za avstrijsko državo.

Branitelj Karpatov se je baje večidel poverilo nemškim četam. Dunajsko časopisje poroča, da se nemškim četam v Karpatih ni samo posrečilo zavrniti Ruse, ampak da so zajele ob teh svojih napadih tudi silno množino ruskih municijskih zalog.

IZPRED OBLEGANEGA OSOVECA.

London, 15. aprila. — Reuterjeva brzojavna agentura je dobila iz Petrograda poluradno obvestilo, ki naznanja sledeče:

„Trdnjavo Osovec se je celo nedeljo obstreljevalo. Trdnjavski topovi so temu ognju odgovarjali ter izdatno poškodovali eno sovražnikovo oblegovalno baterijo.

„V kraju Jedvabno je prišlo do živahnih bojev za postojanke."

BOJI V BUKOVINI.

Pariz, 15. aprila. — List „Petit Parisian" je dobil iz Bukarešte poročilo o srditih bojih v Bukovini. Glasom tega obvestila so napadle avstro-ogrske čete Ruse pri Bojanu. Ruski artileriji se je baje posrečilo odbiti avstrijske čete, ki so se umaknile v Černovice.

Isto poročilo pravi, da so včeraj pluli mimo obdonavskega rumunskega mesta Oltenica štirje parniki, na katerih so bile čete, municija in druge vojne potrebščine, namenjene za Srbijo.

ŠE DOLGO NE NA OGRSKEM.

London, 15. aprila. — Dva vhoda, ki držita v ogrske nižine, sta še vedno kljub vsemu obupnemu prizadevanju ruskih čet zaprta. Gre za prelaz v Beskidih in Užok-prelaz. Ker je ta zadnji v strategičnem oziru važnejši od prvega, je odvisna ruska invazija v Ogrsko v prvi vrsti od tega, se li posreči Rusom zavzetje Užok-prelaza, katerega avstro-ogrske in nemške čete branijo z izredno velikimi uspehi.

Pred nekolikimi dnevi se je posrečilo Rusom zavzeti neko postojanko na višinah, ki obvladuje neko deželno cesto, vodečo na Užok-prelaz. Odtedaj pa niso Rusi nič več napredovali. Operacije v Karpatih prekašajo z ozirom na važnost vse druge operacije na drugih bojiščih, o katerih se poroča le več ali manj neznatne akcije. Celo one v zhodni Galiciji niso posebno velike važnosti. Kajti zdi se, da se jih vprizarja le s tem namenom, da se Ruse oslabi v Karpatih, in se ne opaža prav nobene energije.

V avstrijski monarhiji se vsesplošno nadejajo srečnega izida v karpatskih borbah. To pa tembolj, ker so ogromne nemške čete že dospele, oziroma so na potu na karpatsko bojišče. Najnapetejša pozornost je obrnjena na Užok-prelaz, kjer je zbranih toliko avstrijskih in nemških vojska, da so bila zaman vsa dosedanja ruska prizadevanja, in da bo še dokaj vode preteklo po Dujestru, preden pridejo Rusi v ogrske nižine.

POSLEDNJI UTRIPLJAJI FRANCOSKE OFENZIVE.

FRANCOZI VSEPOSVOD S KRVAVIMI IZGUBAMI ODBITI. — POINCARE NA BOJIŠČU.

Berlin, 15. aprila. — Glasom današnjih obvestil so Francozi obnovili v okolici trdnjave Verdun, kakor tudi na južni bojni črti St. Michael—Flirey—Pont-a-Mousson, svoje napade hoteč pregnati sovražnika z višin ob reki Maas. Ali nemški ogenj jih je popolnoma uničil. Do silnih spopadov je prišlo tudi v dolini ob Aisne in v Champagne, ki so se končali vsi ugodno za nemško orožje. Francozki napadi v zraku so tudi bili brezuspešni, kakor se poroča. Uradna objava o teh dogodkih se glasi:

„Med rekama Maas in Mozel so nadaljevali svoje napade s silno trditostjo, ali brezuspešno.

„Trije napadi s francoske strani na Maizerey v verdunski okolici so se popolnoma izjalovili. Naš ogenj je prizadejal napadalcem silne izgube.

„V Priesterwaldu so trajali spopadi cel dan in celo noč. Tu smo se polastili precej sovražnikovih postojank.

„Sinoči so Francozi naskočili neko nemško postojanko na južni strani Hartmannsweilerkopfa, a so bili odbiti.

„Pri Bergebatu so se sovražne čete polastile ponoči enega izmed naših strelnih jarkov, a so jih naši zopet pregnali iz njega.

„Francoski napad pri Berry-au Bane ob reki Aisne so naše čete odbile."

POINCARE SE VRAČA DOMOV.

London, 15. aprila. — Predsednik Poincare in vojni minister Millerand sta se mudila tri dni na bojišču ter obiskala francoske in belgijske čete. Včeraj sta se vrnila v Pariz. Poincare je imel dolg razgovor z belgijskim kraljem Albertom v belgijskem glavnem stanu. Pa tudi pri belgijski kraljici Elizabeti se je mudil nekaj časa.

Slovenci in Slovenke, naročajte se na „Slovenski narod", najboljši slovenski list v Ameriki!

GOLJUF.

Črtica. — Spisal Pavel Perko.

I.

Bil je debel in nekoliko zabuhel v obraz; počasne, malo neokretne hoje in oblečen v debelo hodnično srajco, ki je bila vedno tesno napeta ob mesnatih lakteh.

Tak je bil Rogljanov Janez. Pri sosedih ni bil priljubljen. Bil je preveč samosvoj in premalo odkritosrčen.

Kolikrat je hodil pred svojo hišo gori in doli, gledaje v tla in mrmljajoč sam s seboj. Včasih je postal ter pogledal okrog sebe skoro boječe, ali ga kdo vidi ali ne. In ko ni bilo nikogar, je šel za hišo na vzvišen kraj ter od tam meril z vajenim pogledom prostor krog sebe. Trata in polje in vsa posest njegovih sosedov daleč okrog mu je bila znana. Vedno je računal s „parcelami" in vedno ugibal, kako bi si prikupil še kaj sveta ali pa ga zamenjal s sosedom v svoj dobiček... Sosedje so ga poznali in pravili, da ni dobro spuščati se v kupčije z njim... In res ni izlepa našel kdo, bi bil hotel stopiti z njim v resna pogajanja.

Takrat je umrla soseda Bolantačka. Bila je vdova, ki je imela za rajnim možem majhno hišico in nekaj parcel sveta okrog vogla. Zapustila je hčer Ano, ki je bila že bolj v letih. Ta je torej postala za njo lastnica hišice in nekoliko sveta. Sosed Bende pa je bil Anin boter in ob enem postavljen kod varih njenega premoženja.

Tedaj torej, ko je umrla stara Bolantačka, je Rogljanov Janez mislil takole: Sosed Bende ima zelo malo sveta okrog svoje hiše; na eni strani komaj toliko, da kap bije na njegovo. Sedaj bi bila prilika, da Bende kupi nekaj sveta od Ane Bolantačeve. Stara je bila svojeglavna in ni hotela prodajati sveta: mlada bo menda boljša... No in saj je Bende boter njen...

Potem je mislil Rogljanov Janez nadalje, da bo — no, — da bo čez leto in dan Bendevina itak njegova. In bolje bo, da se ob hiši drži nekaj sveta. Iz tistega sveta in iz hiše bi se dalo kaj napraviti...

In Janez je če dalje hitreje stopical okrog svoje hiše ter se gladil po napetih laktih. Zabuhlo lice mu je gorelo; v očesih pa mu se je bliskalo veselo upanje...

„Če bo le mlada hotela kaj slišati o kupčiji?!"

Ta misel ga je zaskrbela. In nehote je zapičil konce prstov v rokave svoje srajce, da se je izvalovila debela koža pod njimi.

Dokler je živel a stara Bolantačka, se je držala Ana njenih besed kakor evangelija in ker stara ni bila za prodajo, seve, tudi mlada ni bila. Sedaj pa, ko je stara mrtva, menda ne bo težko pregovarjati... In Bende —, slab boter in slab mož bi moral biti, ko ne bi imel toliko moči, da bi pregovoril neizkušeno babnico...

In Janezu je če dalje lepše upanje sijalo raz obraza. Oko mu je bliskalo, ko je merilo svet med Bendetom in Bolantačkino hišo. Misli pa so mu hitele v prihodnjost — in vesele misli so to bile...

Na Dobračevi je zazvonilo. Tužni glasovi zvonov so se razlili čez ravan in ljudje so rekli: „Bolantačka je umrla; jutri jo bodo zakopali."

Rogljanov Janez je dvignil glavo. Malo je postal in obraz se mu zresnil... V tem trenotku pa je tudi sosed Bende prišel mimo vogla. Vjela sta se z očmi.

„Je umrla!" je zaklical Janez in z glavo pokazal proti Bolantačevi hiši.

„Umrla —" je dejal Bende in se počasi približal Janezovi meji.

„Veš, kaj sem premišljeval," je začel Janez — stara Bolantačka, Bog jej daj mir, je bila dobra ženska, a zelo trdovratna."

„Trmasta je bila!" je pritegnil sosed Bende. „Na mar mi pride, kako sem jo obdeloval zavoljo sveta, ki sem ga mislil prikupiti. Pa je bila vsaka beseda bob v steno. — Vrag je to, če se mora človek prepirati z ženskami."

„Res je. Ta mlada bo boljša."

„Tudi jaz mislim tako... Veš, prišlo mi je zopet upanje, da bi se dalo dekle preprositi in bi mi prodala tistih par metrov sveta ob mojem voglu. Da bi človek vsaj toliko svojega imel, da bi kokoš šla brez skrbi okrog hiše."

„Boter si ji in čudno bi bilo, da bi je ne mogel pregovoriti. — Veš, sosed, ako drugače ne gre, jaz ti prodam polovico parcele tám pod jarkom. Ta svet meji na Bolantačkino njivo. Ako se dekle drugače ne da pregovoriti, potem zamenjaj z njo. Ti ji daš magari par metrov več sveta, ker svet ob jarku je nekoliko močviren. Ona pa naj ti odstopi par sežnjev ob tvoji hiši. Tako bo obema prav. Ona bo imela prav za prav še več sveta pri hiši; a tvoja hiša bo vredna toliko več.... Kaj misliš?"

(Konec prih.)

OBDELOVANJE ZEMLJE V DOMOVINI.

Ker vemo, da so mnogi rojaki v Ameriki v velikih skrbeh, kako bodo njihovi domači obdelali letos njihove kmetije v starem kraju, priobčujemo v spodnjih vrsticah ukaz poljedelskega ministrstva zdne 3. marca, ki se tiče obdelovanja zemljišč po naši domovini.

Na postavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak., štev. 274) se ukazuje nastopno:

§ 1.

Neobdelana zemljišča, na katerih za to upravičene osebe do 15. dne aprila 1915. l. ne opravijo pripravljalnih del za pomladansko setev, dasi razmere vlažnosti zemlje dopuščajo to, lahko poseje občina, v koje okolišu so, v letu 1915. s plodovi, ki služijo ljudem ali živalim za hrano.

Ako se občina ne posluži te pravice do 23. dne aprila 1915. l., more politično okrajno oblastvo sosednjim občinam ali tretjim osebam dovoliti, da obdelajo taka zemljišča.

Občina mora najdalje do 25. dne aprila 1915. l. predložiti političnemu okrajnem oblastvu seznamek vseh zemljišč, ki so v njenem okolišu ostala neposejana.

§ 2.

Določila § 1. se ne uporabljajo ali se uporabljajo le s časno omejitvijo obdelovalne pravice, ako lastnik do 31. dne marca 1915. l. naznani ali verojetno dokaže političnemu okrajnemu oblastvu, da se bo zemljišče v letu 1915. zazidalo ali porabljalo za namene, ki izključujejo nasad s poljskimi pridelki sploh ali od določenega časa naprej.

Politično okrajno oblastvo mora v treh dneh po naznanilu obvestiti občino in zaprosilca, ali je nasad zemljišča dopusten ali v koliko ga je omejiti.

§ 3.

Ako je obdelano zemljišče prepuščeno občini ali tretji osebi za obdelovanje, ga je takoj posejati, in sicer po navodilu komisije za pridelke.

Gojenje nasada in spravljanje pridelkov nadzoruje komisija za pridelke.

§ 4.

Obdelovalec lahko ukrene vse, kar je potrebno za redno obdelovanje zemljišča. On ima pravico hoditi in voziti po tujih zasebnih potih. Dohod in dovoz čez tuja zemljišča za namene obdelovanja je obdelovalcu dovoljen toliko, kolikor je to mogoče brez izdatne škode za tuje posestvo.

Z obdelovanjem zemljišča pa se ne smejo kratiti obstoječe pravice do poti.

Politično okrajno oblastvo lahko izda navodila, ki so pripravna zabraniti, da se ne motita promet in gospodarski obrat.

§ 5.

Iz obdelovanja zemljišča (§ 1.) doseženi donos je obdelovalčev.

Lastnik nima pravice do donosa. Pravica do odškodnine proti obdelovalcu mu gre le toliko, kolikor zadeva obdelovalca kaka krivda pri izvrševanju obdelovalne pravice.

Ko so spravljeni pridelki, ugasne vsaka pravica obdelovalca do rabe zemljišča.

Ako je treba, naj komisija za pridelke ukrene določila o času spravljanja pridelkov (§ 3.)

§ 6.

Z obdelovanjem se ne izpremenijo obstoječe lastnikove dolžnosti, plačevati bremena, ki se drže zemljišča.

§ 7.

Ako se zemljišče otuji ali da v zakup, to nima vpliva na obdelovalčeve pravice.

§ 8.

Predpisi, veljajoči za lastnika na podstavi tega ukaza, se zmislu primerno uporabljajo tudi na zakupnika, — uživalca ali druge stvarne upravičence.

§ 9.

Zoper odredbe političnih okrajnih oblastev, ukrenjene izvršuje ta ukaz, je vsaka pritožba na višjo stopnjo nedopustna.

§ 10.

1. Kdor podaje neresnične navedbe, da bi dosegel oblastven izrek nedopustnosti, da bi kdo posejal zemljišče, ali začasne omejitve takega nasada, se kaznuje na denarju do 5000 K ali z zaporom do 6 mesecev.

2. Zemljiški posestnik, ki opravi le pripravljalna dela, nadaljno obdelovanje pa opusti po svoji krivdi ter tretja oseba, ki je po § 2. prevzela posejati zemljišče in to opusti po svoji krivdi se kaznuje na denarju do 1000 K ali z zaporom do enega meseca.

3. Kdor ravna zoper zaukaze političnega oblastva ali komisije za pridelke, ki so bili izdani na podstavi tega ukaza, se kaznuje na denarju do 500 K ali z zaporom do 14 dni.

Kazensko postopanje gre političnim oblastvom.

JAPONSKA ŽANJE SADOVE.

Sydney, 15. aprila. — Japonci si na vso moč prizadevajo, da napeljejo vso trgovino v južnem Pacifiku, ki je bila pred vojno večidel v nemških rokah, v svoje dežele. To potrjuje tudi dejstvo, da hoče japonska država uvesti redno parniško obratovanje med Novo Zelandijo in japonskim otočjem, in da vozi danes več japonskih parnikov v Avstralijo kakor kdaj prej.

Veliko število japonskih trgovcev je dospelo v Avstralijo.

NABORNI LETNIK 1916 V PARIZU.

Pariz, 15. aprila. — Po cestah francoske prestolice je te dni kar mrgolelo novincev nabornega letnika 1916. Ob zvokih marzaljeze in drugih patrijotičnih pesmi so paradirali po ulicah ter se potem z železnico odpeljali proti jugu, da jih uvrste med polke, katerim so prideljeni.

Vlaki, ki so prinašali rekrute, so jeli prihajati ob petih popoldne. Pocestne železnice so bile nabito polne pevajočih in vriskajočih ljudi in mladi ljudje so bili tako razposajeni, kakor da gredo na piknik.

Ti devetnajstletni rekruti so napravili prav dober vtis. Kazali so najboljše razpoloženje ter se odpeljali najboljše volje na jug.

POGAJANJA MED JAPONSKO IN KITAJSKO.

Peking, 15. aprila. — Konferenca med kitajskimi in japonskimi zastopniki se je zopet včeraj nadaljevala. Toda pogajanja niso niti za las napredovala. Kitajska vlada ni hotela ničesar popustiti in odjenjati, dasi ji je japonski poslanik, Eki Hioki, zapretil, da prekine vsako nadaljne pogajanje.

Kitajski minister zunanjih zadev se nikakor ni hotel vdati, da bi se sploh začelo pogajati glede japonskih zahtev v skupini št. 5. Ta točka vsebuje namreč nekaj najvažnejših japonskih zahtev. Med temi je pritegnitev japonskih svetovalcev v političnih, financijelnih in vojaških zadevah Kitajske, japonsko nadzortsvo v izdelovanju in nakupovanju vojne municije, kakor tudi pravica do kitajskih železnic.

Japonski minister pa je ponovno odložil razmotrivanje o zahtevah glede Mandžurije. Kitajski zastopnik je pa zaprosil, naj se razgovor o teh zahtevah konča, toda Hioki mu je odgovoril, da nima še vedno nikakšnih inštrukcij — navodil — iz Tokija glede te točke.

NAŠ PROGRAM.

Ker je krenila večina slovenskih časopisov v Ameriki na pota, škodljiva in pogubna našemu narodu, je nujno potrebno, da ga branimo pred to nevarnostjo. Da pa moremo to tudi v resnici izvrševati, smo prevzeli upravo in uredništvo že prej obstoječega slovenskega lista, ki nosi ime „Slovenski Narod" ter izhaja zadaj po enkrat na teden.

Torej nujna potreba in ljubezen do naroda, in ne morda kaka stranka, ali kakšna druga organizacija, nas je prisilila k temu koraku. —

Za sabo nimamo prav nobene stranke, ne socijalistične, ne liberalne in ne klerikalne, in list „Slovenski Narod" ni glasilo nobenega bankirja, ne kakšne tvrdke za prodajanje parobrodnih voznih listkov, pa tudi ne nikakšne firme za prodajanje zemljišč.

Neodvisen in samostojen je „Slovenski Narod" in nepristransko hoče presojati vso politiko, tukajšno in ono v domačih krajih slovenskih, zabranjevati vsakršno baratanje in mešetarenje z našimi ljudmi v Ameriki, poročati svojim čitateljem le čisto resnico, pobijati napačne nazore naših tukajšnih politikonov, razgaljevati neustrašeno razne narodne pijavke, ki se rede ob žuljih našega povečini delavskega in zato revnega naroda ter ga izžemajo na ta ali oni način. Ne mislimo pa pri tem zasebnih gonj. Ne mislimo temu ali onemu odrekati pravice do življenja in obstanka, ali bičati hočemo način, kako si ugotavljajo nekateri „velenarodnjaki" ta svoj obstanek. —

„Slovenijo Slovencem" si je nadel „Slovenski Narod" za svoje geslo in neomajno se ga tudi hoče držati.

Slovenski narod je sicer majhen, ali krepak, čil, čvrst, vztrajen in nadarjen, kakor vsi ostali avstrijski Slovani. Za to sme in mora zahtevati gospodarsko, politično in izobraževalno svobodo. Ideja narodne avtonomije — narodne samouprave in neodvisnosti — se je rodila že v njem samem; zato se mora venomer poganjati za to avtonomijo. Nikakor pa ne mara kakega nadvladja v tem zmislu, ne odstrani Srbov, niti ne odstrani ruskega absolutizma — tiranstva. — Neče nad sabo ne hrvaškega bana, ne mažarskega komisarja, pa tudi ne nemškega nasilja. Vse slovenske kraje — koroške, štajerske, kranjske primorske in tudi one na Ogrskem — hoče imeti združene v eno veliko pokrajino, v združeno Slovenijo, prosto in slobodno v vseh njenih domačih zadevah, pa naj že pripada tej, ali oni državi.

To so nazori vseh pravih Slovencev, in te nazore hoče neprestano gojiti tudi „SLOVENSKI NAROD", jih z vso vnemo širiti med našim ljudstvom ter jih braniti z železno odločnostjo pred vsemi morebitnimi napadi.

„Slovenski Narod" nima za sabo nobene stranke ali organizacije, kakor smo že omenili, upa pa in je tudi zatrdno uverjen, da bo imel prav vkratkem ves slovenski narod na svoji strani.

S to veliko nadejo in trdnim prepričanjem stopamo pred ameriško slovensko ljudstvo, zavedaje se prav dobro, da se ne pehamo s tem započetjem za dolarjem, kakor to delajo mnogi drugi slovenski listi kot organi ali glasila tega ali onega posameznika, tega ali onega kupčijskega podjetja, ampak da stremimo nesebično za idejami, ki so edine zdrave in koristne našemu narodu.

KAJ JE TUBERKULOZA?

Tuberkuloza ali jetika je titsa zahrbtna in zavratna morilka človeškega rodu, ki začne glodati in uničevati človeško življenje če se milijoni kali ali takozvanih bacilov, razpasejo in razrastejo po živem živalskem ali pa človeškem telesu. Kali ali bacili so tako majhni, da se jih mora stokrat povečati z zelo močnim mikroskopom — povečalnim steklom, — če se jih hoče sploh videti.

Kakor žive gobe na raznih drugih rastlinah — kakor so gobe paraziti — tako morejo tudi tuberkulozni bacili tedaj poganjati in se razmnoževati, če dobe hrano in življejne iz kašne druge stvari. In bacili si niso mogli izvoliti boljših hranilnih zalog, kakor so to telesa človeških in živalskih bitij. V očeh, v koži, kolenih, v hrbtišču, najčešče pa v pljučih, ali drugih dihalnih organih so tuberkuloznim kalem najboljša bivališča.

Na zunanji strani našega telesa bi se dalo te kali prav lako udušiti in zatreti. Saj je treba samo, da se bacile izpostavi le za nekaj ur solncu, in uničeno je njihovo škodljivo življenje. Vlažna toplota 145 stopinj Fahrnheita, vrela voda, močan alkalij, — lug — pralna soda in podobne čistilne raztopine zatro in ugonobe tega strahovitega sovražnika živih bitij. Če imajo mir, se te kali razpaso in razmnože tudi izven našega telesa. Na toplem, v vlagi, na temotnih prostorih, recimo, po sobnih kotih se prežive celo po več mesecev in let. —

Radi lahkomiselnih in brezbrižnih razvad in navad jetičnih ljudi se dobi te bacile vsepovsod. Ta ali ona jetična oseba pljune na hodnik, na obstransko poulično pot in na podobno izpostavljene kraje. Ker pa je zlasti po mestih veliko jetičnih ljudi, je tudi mnogo pljunkov, polnih tuberkuloznih bacilov. Pljunek se posuši, potegne metla ali pa veter čezenj, in milijoni tuberkuloznih kali se dvigne in razprši po zraku. In če pride tedaj živo bitje mimo, jih lahko z enim samim dihom potegne na tisoče vase. Kajti že en sam prašek, kakršnega vidimo, kadar posije solnce skozi okno v sobo, ima lahko po sto in sto takih tuberkuloznih bacilov v sebi.

Čemu pa ni potem vsakdo jetičen, bi morda vprašal ta, ali oni? Zato ne, ker ne dobe tuberkulozne kali v vsakem telesu sebi primerne hrane, da bi se mogle potem razmnožiti in razrasti. Če ne nalete v človeškem, ali živalskem telesu snovi, ki so bolne, ali boljše, če nalete na snovi, ki se jim upirajo, ne more tako telo podleči tuberkulozi. Kadar pa bacili zlomijo to upornost, najdejo takoj gotova mesta, kjer morejo pognati ter se razrasti po celem telesu; in tako je potem jetika započeta in ukoreninjena. Samo oslabljenih, onemoglih in medlih življenskih moči je treba, in bacili imajo priliko za razploditev in razmnožitev po telesu. Tu je prav tako razmerje, kakor med semenom in zemljo. Požrešni parazit, ki ugonobi dehteči rožni grm, pride navadno iz puste in nerodovitne zemlje. Tuberkulozni bacil je seme, naše telo je zemlja in rožni grm naše življenje. Če zemlja izgubi svojo normalno in naravno rodovitnost, če se je ne gnoji in goji, če se jo preveč izmozga in izrabi, potem porodi to seme bolezen. Če se pa daje zemlji dovolj gnojil, se jo skrbno obdeluje ter se je ne izkorišča do onemoglosti, ne more pognati kali to parazitno seme, in tuberkuloza se ne razvije.

Kadar najdejo tuberkulozne kali primerno in povoljno hrano v telesu, ga uničujejo in ugonabljajo na dva načina:

1. Lote se razkrajati razne sestavine človeškega telesa. Uničevanje pljuč se opaža v trojnem štadiju. Včasih so načeta šele na prav majhnem prostorčku, včasih so se zajedli bacili že prav globoko, in tupatam so že kar vsa pljuča ranjena in nagnita. To se ravna po tem, kedaj se je odkrilo bolezen. Čimprej se jo jame zdraviti, tem manj so uničili tuberkulozni bacili snovi v človeku.

2. Poganjajoče kali pa navadno tudi zastrupijo telo živega bitja, kar pokaže prve znake ali simptome te strašne bolezni.

Najnavadnejši in najzgodnejši simptomi jetike so: Neprestano pokašljevanje, prehlajenje, ki traja en mesec, ali še dalj, telesno hiranje, nepovoljna tečnost v jedi, medlost in pobitost, ponočno potenje, bljuvanje krvi in krvave lise v pljunkih.

Bržko kdo zapazi katerega izmed gori navedenih simptomov na sebi, naj gre takoj k dobremu in veščemu zdravniku. Tuberkuloza je ozdravljiva, če se jo pravočasno zazna in opazi. Če se da človek takoj preiskati zdravniku, je manj stroškov in pa gotovo ozdravljenje. Nasprotno pa, če se odlaša in odlaša, potem je zdravljenje silno drago in navadno tudi brezuspešno.

POZOR, ROJAKI!

Med nami gotovo ni Slovenca, rojaka, ki bi ne žrtvoval 25 centov za dobro stvar.

Razširjevanje in podpiranje „Slovenskega Naroda" je v sedanjem času za ameriškega Slovenca najplemenitejše, najsmotrenejše in najkoristnejše delo. Zato naj pošlje vsak pravi Slovenec, vsak pravi slovenski rodoljub takoj 25 centov kot naročnino na „Slovenski Narod", 45 Vesey St., New York, N. Y., in dobival bo za to potem naš slovenski list „Slovenski Narod" skozi cele tri mesece. Tisti pa, ki pošlje 50 centov za polletno naročnino, bo prejemal „Slovenski Narod" šest mesecev, in vrhtega se mu pošlje v dar 50 najnovejših slik z bojišč sedanje krvave evropske vojne.

1865. – ABRAHAM LINCOLN – 1915.

Danes, 15. aprila, je minilo natanko petdeset let od tistega dne, ko je zalotila velikega predsednika Abrahama Lincolna prezgodnja smrt, ko mu je zločinska roka pretrgala nit življenja.

Petdeset let — polovica stoletja. Zares zadosti dolgo radobje, v čegar poteku so pretresli svet drugi silni dogodki, v čegar poteku so se dvignili drugi možje iz najnižjih nižav do najvišje višine človeške slave, v čegar poteku se je zapisalo v knjigo človeške zgodovine imena drugih slavnih mož. Ali vse pa kljubtemu nadkriljuje skromni mož iz naroda, Amerikanec, ki si je znal ugladiti pot iz najpriprostejših in najtežavnejših razmer ter dosegel s svojo lastno duševno silo najvišjo čast kar jih more dati komu amerikanski narod, mož, čegar razum, domovinsko ljubezen in pravi patrijotizem je prekašala samo še njegova duševna veličina, njegova vesela življenska razboritost in njegovo plemenito srce.

Čas je pač najbolje merilo za vsako zaslugo, za vsako plemenito dejanje in za človeško veličino. Dočim pokoplje ob svojem naglem in neprestanem teku vse, kar je majhno in nevredno, v temno noč večnosti, dviga vse, kar je v resnici veliko in vredno ovekovečenja, vedno više in više. Tako je sijaj, ki se siplje iz Lincolnovega imena, od leta do leta močnejši, in njegova velika osebnost se vedno bolj bliža heroizmu. Vse, kar se je škodoželjno, sovražno in maščevalno zoperstavljalo modremu državnemu delovanju in plemenitim in človekoljubnim delom velikega Lincolna, vse, kar je vsled svoje zlobe in mržnje do Zveze ruvalo proti njemu, vse to je uničil Čas. On pa, duševni in državni velikan, Abraham Lincoln, je postal oče domovine, pater patriae, oče velike amerikanske Zveze, oče velikanske državne skupine, oče Združenih držav v severni Ameriki. On je nadaljeval velikansko delo, katerega je bil započel Washington, ter strnil s krvjo in plemenitim srcem amerikanski narod v nerazrušljivo zvezo.

Bilo je leta 1865. na 14. dan meseca aprila opoldne, ko je spet s Fort Sumter zaplapolala amerikanska zastava, katero je bila pred štirimi leti, t. j. 1861., strgala sila takratne vstaje s trdnjavskega ozidja. Ta dogodek, ki se je izvršil pet dni po predaji konfederativnega generala Lee-ja zvezinim četam, je bil zadnji izmed biserov, ki se blešče iz krone slavnega Lincolnovega življenja.

Zvečer istega 14. aprila se je sprožilo morilno orožje, in zločinska krogla je zadela velikega predsednika v glavo ter se mu zarila v možgane. Prihodnje jutro je bil Abraham Lincoln mrtev. Državo, ki se je pravkar radovala sklenjenemu miru, je objelo globoko žalovanje, in življenje onega moža, ki je sklenil biti plemenit in usmiljen napram zapeljanim in zaslepljenim deželam na jugu in ki je hotel jutri pozabiti s plemenitim ravnanjem včerajšno krvoprelitje, je bilo na enmah prekinjeno in uničeno.

Mož, ki je umoril Abrahama Lincolna, je bil gledliški igralec, sin Junija Bruta Bootha, znamenit in slovit tragik in brat onega Edvina Bootha, ki se ga prišteva najslavnejšim amerikanskim igralcem. John Wilkes Booth je bil takrat šestindvajsetleten mladenič, izredno lepe zunanjosti in močne postave; s svojo zgovornostjo je kar magnetiziral svoje poslušalce in prijatelje in živel v jako ugodnih gmotnih razmerah.

Njegova rodbina je držala s severnimi deželami, a on sam je bil navdušen pristaš konfederacije. Kadarkoli je bil John med domačo družino, si niso upali ostali Boothi pogovarjati se o politiki in takratni vojni. Ob izbruhu sovražnosti med Severom in Jugom je moral John obljubiti svoji materi, ki jo je ljubil z vso sinovski ljubeznijo, da ne vstopi v vojsko konfederacije. Ženica niti slutila ni, v katero smer se sedaj okrene sinova privrženost do konfederacije.

Umor je bila posledica neke zarote, ki je prvotno nameravala odvesti Lincolna ter ga izročiti konfederaciji v roke.

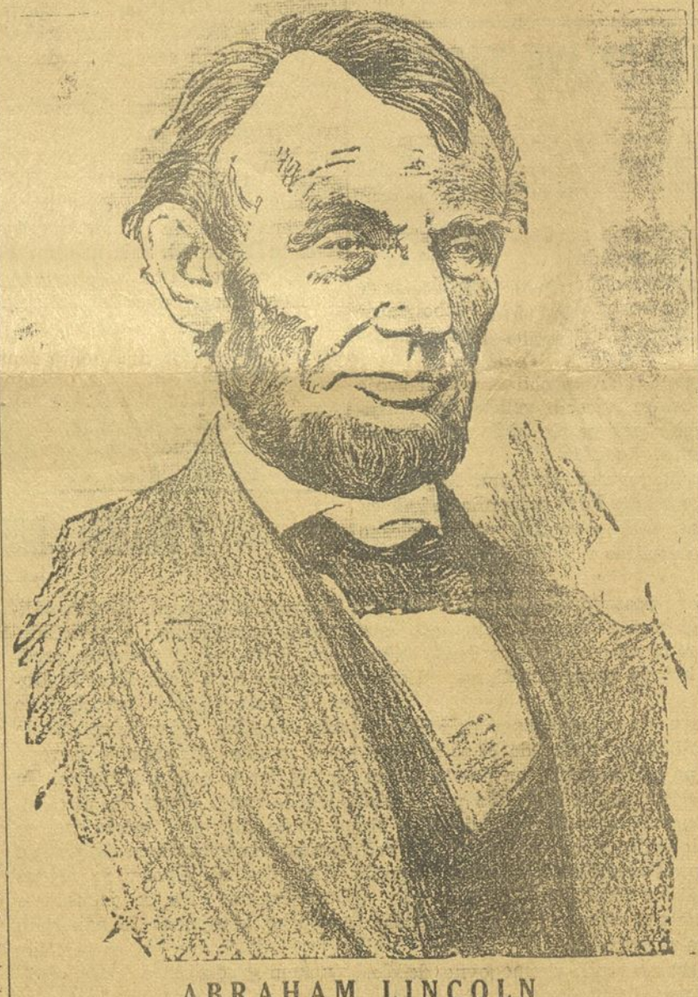

ABRAHAM LINCOLN

Kakor se splošno sodi, se je ta zarota izpočela v mestu Baltimore meseca septembra l. 1864. Izprva je bilo samo troje članov v tej zaroti, namreč Booth in njegova mladostna znanca Sam Arnold in Michael O' Laughlin. Pozneje se je zapletlo vanjo še mnogo drugih, med katerimi so bili najpoglavitnejši Lewis Payne, bivši konfederativni vojak, George Atzerodt, po poklicu kolar; „Davy" Herold, mlad uradnik; John H. Surratt, ogleduh konfederacije; Edvard Spangler, pomočnik po gledliških odrih, in dr. Samuel A. Mudd.

Ta zarota je potem životarila nekaj mesecev, ne da bi bila izvršila svoje namere. Meseca sušca menda je pa resno poizkusila ugrabiti Lincolna. Ali ta poizkus se jim je izjalovil, in nekaj zarotnikov je že jelo omahovati in se ohlajati za stvar.

Nato je jel Booth misliti na umor. Najbrže ga je nagnila predaja generala Lee na to zločinsko misel. Kajti s tem vojnim dogodkom je bila zapečatena smrt njemu nadvse priljubljene konfederacije in zagotovljen triumf — zmagoslavje — Lincolnu. Zbral je torej okoli sebe svojo tolpo zarotnikov v Washingtonu. Zbranim tovarišem je rekel tedaj, da ne gre zdaj več za ugrabljenje predsednika Lincolna, ampak da se ga mora usmrtiti na ta, ali oni način. Ti so izprva mrmrali in godrujali. Ali Booth jih je kmalu nadvladal s svojo ognjevito zgovornostjo ter razpršil docela vse pomisleke in vsakršno oklevanje in obotavljanje. Zarotniku Lewis Payne je ukazal, naj usmrti drnega tajnika Sewarda, Atzerodt naj bi poslal podpredsednika Andreja Johnsona na drugi svet, a samemu sebi je poveril najvažnejšo ulogo, namreč usmrtitev predsednika Lincolna.

In Boothu se je skoro ponudila ta prilika. Washingtonski jutranji časopisi so prinesli na Veliki petek, 14. aprila l. 1865, vest, da se udeleži Lincoln v Fordovem gledišču na deseti cesti slavnostne predstave „Our American Cousin."

In zgodilo se je, kakor smo že omenili gori.

Predstava se je pričela, in Lincoln in njegova družba, med katero sta bila poleg predsednikove žene major Rathbone in njegova zaročenka Miss Harris, — vsi ti so se zatopili v predstavo, ki je bila silno priljubljena v tistih časih. Medtem pa se je prikradel John Wilkes Booth do Lincolnove lože s samokresom in dvoreznim bodalcem v rokah.

V tretjem dejanju je sprožil morilec svoj samokres, in krogla je smrtno ranila predsednika Lincolna. Prihodnji dan ga ni bilo več med živimi.

Zločinec je tisti dan še odnesel srečno pete. Ali pozneje — to je bilo 26. aprila istega leta — ga je doletela usoda, ki jo je zaslužil. Vojaki in tajni policaji so ga zasledili na viržinskem obrežju v Garettovem skednju, katerega so obkolili od vseh strani ter ga jeli obstreljevati. In Booth je bil v tem ognju smrtno zadet.

„Povejte moji materi, da umiram za svojo domovino," je rekel morilec umirajo. „Delal sem in storil, kar sem smatral za najboljše." Izpregovorivši še nekaj nerazumljivih besed je zavzdihnil: „Useless! Useless!" — Zaman! Zaman! — ter izdihnil dne 26. aprila zgodaj zjutraj.

Abraham Lincoln je padel za Zvezo kot mučenik. Njegova smrt s katero se je nameravalo uničiti unijo, jo je sklopila še tesneje in jo bolj okrepila, kakor je bila krepka kdaj prej. Ta silni udarec je podrl moža, ki je kot predsednik eksekutivne — izvrševalne — vlade stal pred svetom kot reprezentant, kot glasnik vsakega posameznika v svobodnih Združenih državah.

Namen ali cilj tega zločina je bila ugonobitev življenja vsega naroda. Zato je pa tudi ranil vsa ljudstva po Združenih državah, od Maine pa tja do jugozapadnih meja ob Pacifiku.

Grob, ki je sprejel vase pozemske ostanke velikega Lincolna, krije drago žrtev za Zvezo. Spomenik, ki se dviga nad njegovim truplom, naj združuje na veke vse države ter zbuja v nas vseh iskreno ljubav do te svobodne dežele.

Slava njegovim neumrljivim spominom! Lincoln je bil srečen v svojem življenju; kajti on je zopet oživil in utrdil republiko; bil je pa tudi srečen v svoji smrti; kajti njegovo mučeništvo bo večen branik Združenih držav in človeštva.

SUŠEC IMA ZAVIT REP.

Koncem sušca in začetkom aprila so bili prav zares lepi dnevi v New-Yorku in njegovi okolici. Solnce je že izvabljalo s svojimi že dokaj toplimi žarki življenje iz zemlje, in bilo je pričakovati, da bo Velika nedelja zares taka, kakor se spodobi prazniku Vstajenja, da bo zaklila narava, da bodo zabrsteli logi in lesovi, da bo zadihalo pomladno življenje vsepovsod, v celem božjem stvarstvu.

Ali kakor so povsod razočaranja, tako so taka presenečenja tudi v podnebnih plasteh. Sicer so naznanjali vremenski preroki, da pripode vetrovi iz Floride deževne dni v New-York na Velikonočne praznike za pirhe, kolače in pogače, toda še dandanes nihče ne verjame popolnoma tem prerokom. No prav je tako. Kajti urezali so se nekoliko tudi topot. Veliki teden je bil suh in jasen, in šele na jutro Velike sobote se je pooblačilo nebo. Čemerno se je rodilo to jutro, in ob poldevetih je začelo mesti, da je bilo kaj. Snežilo je potem cel dan neprenehoma in precejšen del naslednje noči. Sneg je zapadel tako nadebelo, da je muhasti letošnji april prekosil vse svoje prednike s svojo sneženo darežljivostjo. Takega sneženega meteža na pomlad še ne pomnijo ljudje v New Yorku. Leta 1907, 9. aprila je bil zapadel sneg 5.5 palca nadebelo, ali letos je meril ob enajstih zvečer na Veliko soboto nič manj kakor deset palcev. V celi letošnji zimi ni bilo takega.

Promet je bil ustavljen na kopnem in na morju, in Velikanoč je pozdravila ljudske množice na Broadwaju v božični obleki. Mnogo oseb se je precej občutljivo pobilo na polzkih ulicah.

Do polnoči se je pripetil vsled tega silnega meteža samo en smrten slučaj. George Fitzgerald, voznik s 467 Kosciusko Street, Brooklyn in uslužben pri Jackson Brothers s 168 Church Street, je splezal s svojega voza, da bi porinil zadnje levo kolo, medtem ko je vlekla druga uprega njegov voz iz velikega snežnega zameta med Hudson in Gansevoort Streets. Možu je izpodrsnilo, njegova glava se je ujela med kolesje špice ter bila zmečkana, še preden je mogel priti drugi voznik nesrečnežu na pomoč.

Še najdebeleje je zapadel sneg, kakor se poroča po nekaterih krajih na severovzhodu. Tako obsežno je bilo to neurje, da je divjalo po celi atlantski obali od Willmingtona, N. C. pa tja do Eastporta, Me. Vremenska postaja v Washingtonu je sporočila, da je nevihta vstajala v petek nad Florida Peninsula ter se zbrala v velikansk vihar nad Virginia Capes. Odtu se je obrnil proti severovzhodu v soboto zjutraj. Ob srednjem Atlantiku je pihal silno mrzel veter, istotako ob obalah Southern New England, po državah ob južnem Atlantiku je deževalo, in snežilo in dežilo po državah ob srednjem Atlantiku.

V Philadelphiji je divjal vihar 48 milj. To je povzročilo, da je tisoče in tisoče ljudi, ki so nameravali praznovati Velikonoč na obali, opustilo ta načrt ter ostalo doma. Snega je padlo povprečno 19 palcev nadebelo. Okoli Delaware Capes in Atlantic City je razsajal silen vihar.

V Norfolk, Va. je tako narastlo morje, da je bilo nekaj ulic popolnoma pod vodo. Telefonske in brzojavne zveze so bile pretrgane in promet na železnicah, počestnih elekt. železnicah in nabrežno prevažanje je bilo popolnoma prekinjeno.

Boston je imel 8.3 palca nadebelo snega in silno piš, in Winsted Conn. je bil pod snegom, debelim 15 palcev.

V New-Yorku je bila velika zmešnjava na cesti. Velike množice so se prerivale semtertje, a prišle niso nikamor. Železnični vozovi so stali drug za drugim na cesti, vsi zasneženi in polni in prazni, kakršni so bili pač potniki, potrpežljivi, ali pa nepotrpežljivi.

Največ je trpelo vsled tega belega in nezaželjenega gosta, zlasti pa ne napomlad, drevje, in pa cvetličarji. Drevje se je že pripravilo na prihod mlade pomladi. Zato je zdaj tudi zelo krhko ter se silno rado lomi, in vrhtega je bil še sneg tudi južen in moker, torej zelo težek. Bogve koliko škode je napravil ta velikonočni sneženi metež po nasadih, drevoredih in gozdih. No, in cvetličarji so se bili prav dobro preskrbeli z velikonočnimi cvetlicami. Če si šel mimo take prodajalne, si mislil, da greš mimo dehtečega vrta. Ali ta preklicani sneg je prekrižal vse račune, in z njim je skopnelo na tisoče in tisoče dolarjev dobička. Da, da, naš slovenski kmetič ni zaman na silno dobrem glasu kot zanesljiv in natančen opazovalec naravnih dogodkov. Kajti prav on najmanj zaupa zadnjim dnem sušca in prvim v aprilu. Malo se počeha za ušesi, če se ga te dni vpraša po vremenu, se nekoliko nasmehne ter reče: „E, e, sušec ima zavit rep."

„PRINC EITEL FRIEDRICH" INTERNIRAN.

NEMŠKA KRIŽARKA PRIDRŽANA DO KONCA VOJNE. — ČASTNIKI IN MOŠTVO OSTANEJO NA LADJI. — PONESREČENI MORNAR TE KRIŽARKE JE BIL POKOPAN V NEWPORT NEWS, VA. Z VSEMI VOJAŠKIMI ČASTMI.

Washington, 9. aprila. — Nemška križarka, „Princ Eitel Friedrich" ostane začasno v ladjedelniškem pristanu Norfolk, in mornariški tajnik Daniel je poslal poveljniku podadmiralu Beattyju inštrukcije — navodila; ki vsebujejo pravila za častnike in moštvo nemške križarke za ves čas interniranja. Pogoje je izdelala neutralitetna komisija. Najprej se določa, oziroma zahteva v omenjenih navodilih, da se mora vse parnikove stroje, in istotako tudi topove napraviti z odstranjenjem raznih strojnih delov nerabne. Istotako se mora zgoditi z aparatom brezžičnega brzojava. Kapitan Thierichens mora pismeno dati častno besedo, da ne bo niti on, niti njegovo moštvo zakrivilo kakega nevtralnega čina, in da ne prekorači dogovorjenih meja. Častniki in moštvo morajo stanovati na parniku.

Kapitanu Thierichens in častnikom je dovoljeno obiskovati Norfolk, Portsmouth, Newport in Fortress Monroe, kakor udi vsa v bližini se nahajajoča zabavališča: Virginia Beach, Ocean View in druga. Častniki smejo obiskovati na podlagi posebnega dovoljenja tudi mesta izven tega okrožja, ali morajo se za vsak posamezen slučaj javiti pri kompetentnem oblastvu. Tudi moštvu se more dovoliti obiske po deželi, ali to pa le, če zastavi kapitan Thierichens svojo častno besedo za njihov povratek na internirano ladjo.

KRIŽARKA MORA V NORFOLK

Newport News, Va., 9. aprila. — Bilo je nekako okoli poldveh popoldne, ko je odplula nemška križarka „Princ Eitel Friedrich" iz Newport News proti Norfolku. Ob tej priliki so zadonele sirene na vseh drugih parnikih tovarišici v slovo. Križarkin odhod v Norfolk Navy Yard je nekoliko zakasnil pogreb nekega mornarja, ki je pred tremi dnevi umrl na tej nemški križarki. Kapitan Thierichens je namreč zaprosil mornariškega tajnika Daniela, naj mu dovoli, da se izvrši pogreb še pred križarkinim odhodom v Norfolk, in nemškega pomorščaka so pokopali z vsemi vojaškimi častmi na tuji zemlji.

DOPIS.

Jerome, Ariz., IV. 1915.

Cenjeno uredništvo „Slovenskega Naroda!"

Ravno danes sem slučajno dobil eno številko „Slovenskega Naroda" v roke. Priznati moram da me je silno razveselilo tako pisanje. Vse je pisano tako prisrčno, slovensko, da mora biti vsakomur všeč, ki je pravi Slovenec. Zato pa sem še danes dobil brez kake agitacije štiri druge naročnike, ki so istotako dobri Slovenci kakor jaz. V priloženem Vam pošiljam imena vseh štirih naročnikov in naročnino za nas vseh pet.

Dobro ste pričeli. Le tako naprej! Jaz Vam bom pomagal, kolikor bo v moji moči, in ob prvi priliki Vam pošljem še več naročnikov. Ker je večina naših ljudi po Ameriki, ki ljubijo svojo domovino, bi ljubijo svojo zemljo, zato bo vsa ta večina pozdravila „Slovenski Narod" z velikanskim navdušenjem, bržko ji pride v roko. Pošljite ga po vseh naselbinah v vsako slovensko hišo! Prepričan sem, da boste imeli tekom enega leta 10.000 naročnikov.

Bil sem naročnik „Glasa Naroda," ali sedaj sem ga opustil, ker vidim, da prodaja Sakser za judeževe groše Slovence nam nepoznanim Srbom.

Naše geslo je in bo: Proč s Sakserjem in njegovim izdajalskim trobilom, z vso vnemo pa se oklenimo lista „Slovenski Narod", ki je v resnici slovenski, ne pa srbski, ki se poteguje za delavstvo in slovenski narod!

Frank Zumar.

SLOVENSKI NAROD (SLOVENIC PEOPLE.)
Established 1906. Published every Thursday.

Published by Slovenski Narod Publishing Co. — Felix Dolinar, Owner.

AMERICAN IN SPIRIT. FOREIGN IN LANGUAGE ONLY.

The best advertising Medium to reach the Slovenic people in the United States and Canada.

Entered as second class of mail matter at the New York Post Office under act of Congress of March 3. 1879.

Naročnino pošljite po Post., Express- ali Bank Money Orderju, ali pa v registriranem pismu na:

„SLOVENSKI NAROD" 45 Vesey St. New York, N. Y.

9th YEAR. — Thursday, April 15. 1915. — No. 8.

PODPORA ZA STAVKUJOČE V OHIO.

Uradnikom in članom „United Mine Workers of America":

Bratje: Važna industrijalna bitka se bije v iztočni državi Ohio. Že dvanajst mesecev stavka 13.000 rudarjev. Ta delavska masa zahteva, da se jo plača za njihovo delo kakor so se dogovorili delodajalci in rudarji po ostalih delih države Ohio. Te stavkujoče brate, njihove žene in otroke oskrbuje z obleko, hrano in drugim potrebnim District št. 6. in mednarodna organizacija.

Čuditi se mora ogromnim žrtvam, ki so jih doprinašali ti siromaki, njihove žene in otroci med to dolgo in težko borbo. Borili so se skozi dolge zimske mesece za dosego iste plačilne lestvice, kakršne imajo njihovi tovariši-rudarji po ostalih krajih. Duh edinstva in zvestobe in lojalnosti napram svojim tovarišem, svojim sodrugom, kakršnega so pokazali rudarji v vzhodnem Ohio, mora zadiviti in zbujati spoštovanje in občudovanje zveste in prave unijce vsepovsod. —

Internacijonalna unija je tudi dajala vsak teden denarna sredstva v svrho legalne obrambe onih naših delavskih sodrugov, katere so obdolžili in obtožili zločinstev izza stavke v Colorado. Vse to je skrajno olehčalo financijelne vire internacijonalne unije. Ker oskrbujemo vzhodni Ohio in Colorado z denarnimi sredstvi, je popolnoma jasno, da ta sredstva, ki jih pošiljamo vsak teden, niti oddaleč ne zadoščajo najnujnejšim potrebščinam.

Ker so delavske razmere vsepovsod zelo slabe, vemo, da oni, ki delajo samo del delovnega časa, kaj težko plačajo na mesec 50 centov prispevkov, s katerimi mi pomagamo stavkujočim v Ohio in Colorado. Ali uverjeni smo, da prizna vsak pravi zvesti unijec dejstvo, da so žrtve, ki so jih doprinesli in jih še doprinašajo oni vrli možje, žene in otroci, še mnogo večje. Ne smemo dopustiti, da izgube ti ljudje vsled siromaštva in lakote svojo borbo. Pomagati jim moramo ter jim stati nastrani, dokler ne zmagajo. Dokaz pravega in zvestega edinstva je izpolnjen, če se odzovemo bratskemu klicanju na pomoč, čeprav si moramo vsledtega sami pritrgovati od ust.

Internacijonalna unija bo še nadalje pošiljala vsak dolar, ki ga dobi, vsak teden, da podpira stavkujoče sodruge v Ohio ter brani naše obtožene brate v Coloradu. To bratsko nalogo izvrševaje priporočamo, naj vsaka krajevna unija, ki le more, pomaga čimprejko mogoče. Vsak denar, katerega zbero naše lokalne unije, ali distrikti in poddistrikti v podporo stavkujočih rudarjev v vzhodnem Ohio in v legalno obrambo naših bratov v Coloradu, bo zelo dobrodošel in sprejet z največja hvaležnostjo.

Bratski Vaši
John P. White, predsednik.
Frank D. Hayes, podpredsednik.
Wm. Green, tajnik-blagajnik.

NAROD, VZBRAMI SE IN IZPREGLEJ!

Človek se napram drugim živim bitjem razvija najpočasnejše. Pišče izhodi, bržko se izleže iz jajca. Narava vzklije in zabrsti, bržko jo objamejo topli pomladni žarki oživljajočega solnca; le nekaj tednov je treba, in vsi logi in gaji so v dehtečem cvetju. Še par mesecev, in rmeno žito se liki morje valovi po polju, kadar potegne veter čezenj. Ali človeku je treba mesecev in mesecev, let in let, preden zacveti njegovo življenje, preden prinaša sadove njegovo delovanje. Kakor pa je s posameznim človekom, tako je tudi s celim narodom. Čas, v katerem se človek razvije v člana, koristnega človeški družbi, se pa ne ravna samo po naravnih zakonih, ampak tudi po okolščinah, v katerih se človek razvija in izpopolnjuje. Kakršno je njegovo življensko stališče, kakršne so njegove življenske razmere, tak je tudi njegov razvitek, tak je človek sam. Popolnoma tako je tudi z narodom.

Treba mu je razsežnega razdobja, veliko generacij, preden se lahko reče o njem, da se more meriti z drugimi kulturnimi narodi. Naš narod ima še jako mlado kulturo, njegov razvitek je še v povojih. Sicer hiti z neprimerno naglimi koraki za drugimi v kulturi že docela dozorelimi narodi, ali vendar je še čisto mlado drevo, kateremu je treba odgojevalca.

Kakor je vsakomur prav dobro znano, zraste mlado drevo, kamorkoli ga nagneš, in naš narod bo pač tak, kakor se ga bo odgojilo, kamor ga bodo nagnili njegovi voditelji.

In prav te si hočemo nekoliko pobliže ogledati.

Časopisje je takorekoč črtalo, glasnik, narodovih voditeljev po vsem civilizovanem, omikanem svetu. In ker se prištevamo tudi Slovenci temu svetu, je povsem naravno, da imamo tudi mi časopisje, ki je glasilo raznih naših voditeljev. To je pa v stari domovini kakor tudi tukaj v Ameriki. Narod mora imeti svoje voditelje, zlasti pa še narod, ki je v povojih svojega razvitka. Kakor pa je sreča te, ali one vojske odvisna od kakovosti njenih generalov, njenih vojskovodij, tako zavisi narodova usoda od njegovih politikov in voditeljev.

Kakšne voditelje ima naše ljudstvo in kakšno je njihovo časopisje v Ameriki?

V zadnjem času se je osnovala takozvana „Slovenska liga", ki naj bi bila nekak areopag slovenske politike v Ameriki, ki bi naj bila nekaka prižnica, raz katere naj bi se razglašal nov evangelij slovenskemu narodu po vseh slovenskih naselbinah širom Združenih držav. Nič bi ne ugovarjali, nič bi se ne izpodtikali nad to ligo in njenimi člani, če bi imeli ligaši res prave in poštene namene. Da, še celo podpirali bi jih v njihovem stremljenju, če bi bilo to stremljenje v korist našemu ljudstvu.

Ali ker vsega tega ni, ker se potegujejo ligaši za Veliko Srbijo, ker se vesele uničenja naše Avstrije in obenem seveda tudi razcepljenja slovenskega ozemlja, smo odločni nasprotniki teh nesrečnih ligašev.

In katere časopise imajo za svoja trobila ti ligaši? Vse one, ki so tako nesramno pisali o našem osivelem cesarju, o avstrijskem vladarju Francu Josipu, da bi se moralo studiti celo potrpežljivemu papirju. Psovke, ki so doma le med najizpridenejšo drhaljo, med najpodlejšo pocestno tolpo, so kar deževale potom tega ligaškega časopisja na čestitljivo osebo avstrijskega vladarja. Niti nasprotniki Avstrije, Francozi, Angleži in Rusi, si niso upali pisati tako podlo in sirovo o njem. In kakšne karikature, zasmehovalne slike, in skrpucane pesmi so že prinašali ti ligaški časopisi, glasila liginih poglavarjev, o avstrijskem monarhu?! Dobro je, da se druge narodnosti ne brigajo zanje. Kajti če bi jih čitali tuji narodi, bi se s studom obrnili od njih ter smatrali naš narod za najsirovejšega pod božjim solncem.

Vsi ti ljudje pa so se sklopili v **blatno** kepo, kateri so dali ime „slovenska liga" in vši omenjeni, oziroma opisani časopisi povzdigujejo to mrtvo rojeno dete v deveta nebesa po svoji rovtarski navadi. —

Poglavar vseh teh zmešancev in neotesanih politikonov pa je slovenski šifkartaški kramar v New-Yorku, ki meni, da je ob njegovih tisočakih ves slovenski narod v njegovem zakupu. Nič bi mu ne zamerili, če bi mož povedal, zakaj se sili povsod, kjer ga ni treba, kar naravnost. Ali ker zavija svoje kramarske namene v ligaško plahto ker napeljava za kulisami svojega laži-domoljubja denarne vire v svoje šifkartaško kramarstvo, mu kličemo na tem mestu: **„Roke proč od našega naroda!"**

Pa čujmo, kakšno mnjenje imajo o njem naši bratje Hrvati!

Ivan Kosovac piše v hrvaškem dnevniku „Narodni List" zdne 9. aprila, kakor sledi:

„Narodna konvencija", sklicana po drju Potočnjaku & Co., se je sestala v Chicagu. Delegati raznih društev so došli od vseh strani Amerike, da slišijo „mesijo" Jugoslovanov. Hrvati in Srbi so prišli kar naravnost, a Slovenci so najprej osnovali „Slovensko ligo" ter šele potem izbrali delegate, ki naj se udeleže „Jugoslovanske konvencije."

Ustanovitelj in oče „Slovenske lige," Sakser, sedi za zeleno mizo z ostalimi velikani. „Starina Sakser je sedel apatično, brezbrižno, samo mladeniški zanos mu je seval iz oči," tako nekako ga je opisala „Hravatska Zastava," dočim bi ga opisal jaz: „Izguljeni starec zgubančenih lic, podoben žabi, ki čaka, da ji pade muha v usta."

Velikani okoli zelene mize so vedeli preje in vedo tudi sedaj prav dobro, koliko je bilo Sakserju za Hrvate. Višek ironije pa je bil dosežen, ko je oni Sakser, ki je še pred letom dni imenoval Hrvate najinferijornejše stvore, vstal ter rekel: „Bratje Hrvati in Srbi, moje srce je z Vami." — Da je rekel: „Jaz sem tukaj za svojo osebno reklamo in v to svrho sem osnoval tudi „ligo," pošiljajte svoj denar potom moje šifkartašnice. Vaš žep in moja t. zv. banka sta prijatelja, ali osebno mi je ljubši Nemec, ali kdor že koli, kakor pa Hrvat ali Srb," — bi bil zinil resnico.

Tako sodijo o njem Hrvati, in tako sodimo tudi mi.

Slovenskemu ljudstvu pa kličemo: **Narod vzdrami se in izpreglej!** Ne zbiraj denarja za „Slovensko ligo!" Pošiljaj ga rajši svojcem v staro domovino! — Če že hoče imeti Sakser svojo ligo, naj jo sam podpre; saj je ob snovanju rekel, da ne bo prav nikakšnega beračenja. — Če pa nimate nikogar v svoji stari domovini, kateremu bi bili dolžni pomagati, pa rajši pošljite svoje preostanke stavkujočim delavskim tovarišem v Ohio. Kajti ti se ne bore samo zase, ampak tudi za Vas. Če se namreč zviša plača njim, se zviša tudi Vam. Torej se potegujejo za vsesplošne delavske koristi. To je nekaj pozitivnega, a dela „slovenske lige," če se sploh more imenovati delo, je nekaj povsem neumnega, sanjarskega in škodljivega za slovensko ljudstvo.

KOMPENZACIJSKI ZAKON ZA DRŽAVO COLORADO.

In Colorado dobi menda vendar že enkrat industrijsko komisijo in delavski odškodninski ali kompenzacijski zakon v tej, ali oni obliki. To sicer ne bo najboljša postava na svetu, toda boljše je nekaj, kakor nič.

Te prve korake oloradske postavodaje na korist delavstvu se lahko kar naravnost smatra za posledico zadnje stavke v Colorado. Da, to je eden izmed velikih uspehov te stavke, ki jasno priča, da je mnenje, češ, da je bila ta industrijska borba delavcev za izboljšanje njihovega bednega stanja v stoletni državi izgubljena, povsem napačno.

Mnogo sadov so poželi premogarji v Coloradu ob koncu svoje stavke, in ta delavski odškodninski zakon je nekaj velikega in vidljivega, na kar lahko pokažejo delavci s prstom, če bi še kdo dvomil o realnih uspehih njihovega stavkanja.

Seveda pa ni postava všeč premogovnim družbam. Kajti tudi najstarejši ljudje ne pomnijo, da bi se bile te kdaj potegnile za kakšen zakon, ki bi jih prisilil odškodovati njihovega delavca za telesne poškodbe, ali odškodovati delavčevo družino v slučaju njegove smrti na delu.

In vendar bodo morale sprejeti to postavo in odtlej dalje postopati s svojimi uslužbenci na podlagi tega zakona. Ta okolnost nam jasno kaže, da niso bogataši v Coloradu nič več tako mogočni kakor nekdaj, zlasti pa ne tedaj, kadar hočejo nasprotovati upravičenim željam žilavih delavskih rok.

Mimogrede se namreč lahko pove, da so si ti mogočneži naskrivaj na vse mogoče načine prizadevali ter se potili, da bi se ne sprejelo te zakonske predloge. Niso si pa upail stopiti na prosto ter se odkrito bojevati proti delavskim željam in koristim. To pa iz zelo enostavnega razloga. Zaigrali so namreč ves svoj prejšni ugled ob času velike stavke, in coloradske delavske mase ne ljubijo nič več tako premogovniških družb kakor pred nekolikimi leti, recimo pred stavko. Ta štrajk je odprl ljudem oči ter rodil marsikaj dobrega.

Preiskave, katere je bila povzročila stavka, so bile zelo natančne in njihov izid je bil povsem neugoden za premogovniške družbe. Kajti pokazale so, kako so razdejali in razmrcvarili premogovne dežele, kako so te brzdali, da se niso mogle pritožiti, kako so se plazili okoli postavodaj, da so te sprejele zanje ugodne postavne predloge, kako so imeli v svojih rokah državno uradništvo, del vladnega vojaštva in celo nekaj sodnih uradnikov.

Vsa ta pogubna in nečedna politična početja so zdaj razgaljena, in ljudem so se zajedla globoko v možgane. Niso jim dala pokoja niti ponoči. Ali to pa ne zato, da bi se dvignili ponoči iz svojih postelj ter se vrgli na kolena pred oltarjem teh korporacij.

Če si hočejo danes premogovne družbe nakloniti postavodajo v to, ali ono svrho, ne store tega več tako odkrito in ponosno, kakor so to storile nekdaj. Naskrivaj in strahoma si iščejo sedaj prijateljev in pomočnikov med državnimi organi.

To je žalostna zgodba, ali nihče drugi je ni napisal kakor premogovne družbe.

Nastopivši svojo službo je uvidel novi guverner, da se mora na vsak način nekaj storiti za delavce, zlasti pa še za premogarje.

In sešel se je s Commonsom, profesorjem ekonomije na univerzi v Wisconsin in obenem članom preiskovalne komisije coloradske stavke. —

Svoj čas je Commons pomagal izdelati predlogo delavske kompenzacijske postave v Wisconsinu, in Carlson se je ob priliki tega razgovora kaj mnogo naučil. Kajti ta pomenek s Commonsom mu je vdahnil veliko misel. Za Colorado bi bila najboljša reč taka kompenzacijska postava! In odtlej je venomer študiral in premotrival ot idejo ter zagotovil coloradskemu ljudstvu, da jim hoče dati tako postavo.

Izprva sicer ne prodere s svojo predlogo popolnoma, ker se postavodaja ne strinja docela z njo. Toda nekaj pa vendarle doseže, saj je tudi legislatura uvidela, da mora država nekaj storiti za delavce. —

Delavstvo po Coloradu se ne zanima bogve kako za to zadevo. To pa zato ne, ker niso postavili kovači postav, nezmožni, da bi se docela otresti svojih starih navad — svojega prijateljstva do premogovnih družb, nekaterih aktualnih delavskih zahtev v tozadevno predlogo. Delavci ne morejo odobravati v celoti te nove postave, ker ne vsebujejo vseh njihovih težnj. Zato je tudi povsem pravilno vodaja odločila na vsak način dati delavcem nekaj drobtinic, in kolikorkoli se že izcimi iz tega, je boljše kakor nič. In dozdaj se ni še prva nič dobrega za delavca ukrenilo odstrani coloradske postavodaje.

Stavka je dokazala dovolj jasno, da je država Colorado še daleč ga drugimi, kadar gre za dobrobit in hasek premogarjev. Država je imela preveč Starkvillov, Primerov in Newcastlov, da bi se moglo zanikati gornjo trditev. Toda delavska kompenzacijska postava bo precej dobrega prinesla delavcem. Prisilila bo premogovne družbe, da si bodo nabavili najnovejše varnostne naprave, in kar najbolj čuvale svoje delavstvo. Če ne store tega, potem bodo morale v slučaju kake nesreče veliko globlje poseči v svoje blagajne, kakor so to storile doslej.

Če se bo delavec ponesrečil smrtno, bo dobila njegova žena in njegovi otroci natanko določeno svoto. Če bo le ranjen ali poškodovan, bo dobil gotovo svoto za gotovo število tednov. Zato bodo delodajalci silno pazili na to, da bo kar najmanj usmrčenih in ranjenih delavcev.

Kot dodatek kompenzacijskega zakona se uvede industrijsko komisijo. Ta bo nadzorovala industrijska podjetja po državi in imela pravico prisiliti regulacijo varnostnih naprav za delavca. Če bo ta komisija poštena in nepristranska, bo zares jako pametna ustanova. Če se bo pa prodajala delodajalcem, potem bo ostalo popolnoma pri starem.

DVIGNENJE DENARJA BREZ ODLOGA.

REDKA UREDBA V KORIST NAŠIH LJUDI V BANČNI INŠTITUCIJI.

Znano nam je, kakortudi celemu ameriškemu narodu, da je sedaj najzanesljivejše nalagati svoje prihranke v ameriške bančne inštitucije, v narodne banke, ker divja po celi Evropi krvava vojna in je nesigurnost po mnogih državah velika.

Amerikanec je previden ter zna računati. On misli — in povsem logično — da ne bi bilo prav nič čudno, če bi v evropskih bojujočih se državah prišla ta, ali ona banka v škripce in neprilike. Za tukaj pa je uverjen, da mu je denar, naložen v narodni banki, varen kakor Gibraltar.

Toda tega ne mislimo naširoko razpravljati, kajti to ve prav dobro vsak naš delavec. Gre pa za nekaj drugega, za uredbo, ki je na korist naših ljudi.

Naši ljudje pridejo večkrat nenadoma v take denarne stiske, da potrebujejo takoj denar. Večina tukajšnjih hranilnic je tako urejenih ter ima taka pravila, da morejo vlagatelji, dvigniti svoj denar (večjo svoto) le tedaj, če napovedo to svojo zahtevo; po nekaterih bankah je treba čakati po trideset dni, po drugih po šestdeset dni, a po nekaterih celo po 90 dni. Seveda je to čakanje mnogim zelo sitno in nepriličnо.

Toda Prva-Druga Narodna Banka v Pittsburgu, Pa. je uredila svoje poslovanje tako, da izplačuje svojim vlagateljem naloženi denar brez vsakega odloga, brez vsake napovedi. To je jako dobro pogodena uredba, katero naj naši ljudje uvažujejo.

Kadarkoli je treba dvigniti denar našemu človeku od njegovih prihrankov, ki jih je naložil v **First-Second National Bank na Fifth Ave. in Wood St. v Pittsburg, Pa.**, ga lahko dobi takoj, ne da bi moral napovedati to svoje dvignjenje 30 ali 60 dni prej, kar je treba storiti v mnogih drugih inštitucijah.

First-Second National Bank of Pittsburg, Pa., plačuje seveda tudi obresti kakor vsaka druga, in še celo večje kakor nekaj drugih takih inštitucij.

Vsak naš čitatelj naj si to zapomni ter vloži svoj denar na obresti v First-Second National Bank of Pittsburg, Pa., — ker je uredba te banke kakortudi varnost najpovoljnejša in najboljša.

A.

V SLUŽBI „RDEČEGA KRIŽA".

Baronica Heda pl. Ettner, odlikovana z najvišjimi redovi Rdečega Križa se je povrnila predkratkim v New-York. Parnik „Duca d' Aosta" jo je pripeljal na naše obrežje, kjer je stanovala pred svojim odhodom v Evropo že pet let v hotelu Majestic. Tu pa hoče zopet bivati, da si okrepi svoje zdravje, oslabljeno po njenem samaritanskem delovanju.

Baronica pl. Ettner je rojena Dunajčanka. Ko se je pričelo evropsko klanje, se je odpeljala v svojo domovino, da otvori tam v nekem gradu blizu Dunaja bolnišnico za ranjene vojake ter se posveti kar najpožrtvovalnejše temu plemenitemu delu. To je pa tudi izvršila tako plemenito, tako postrežljivo in blagosrčno, da ji je podelil cesar Franc Josip najvišje priznanje ter jo odlikoval z najvišjimi darovi. Tako dolgo je opravljala dela usmiljenja v vojaški bolnišnici, da je popolnoma onemogla. Da se odpočije, biva sedaj na new-yorških tleh.

Na poti v svojo domovino je doživela neprijeten dogodljaj.

V Brestu so jo sprejeli z ladje kot špijonko — ogleduhinjo — in minilo je več tednov, preden je dopovedala Francozom, da ni ogleduhinja, ampak čisto navadna ženska, ki gre streč bolnikom in ranjencem v svojo domovino.

Samo onemoglost? Morda je pa gojilo zlato žensko srce še kakšno drugo namero? Tako se vsaj zdi. Kajti komaj je stopila na naša svobodna tla, je že dala roko — gospodu Artur Graham Thompsom, predsedniku tvrdke Henry G. Thompson Manufacturing Co. v New Havenu v zakon. Pred nekolikimi dnevi sta se pojavila ona in gospod Thompson v pisarni sodnega uradnika v Elktonu, Md., kjer sta si izposlovala ženitno dovoljenje, ter se potem namah dala poročiti. Nevesta je stara 31 let, a ženin pa 55. Pri poroki sta bila hišna in strežaj edini priči.

O svojem delovanju kot bolniška postrežnica se je izrazila baronica sledeče:

„Mnogim se utegne zdeti silno sebično, ker sem v trenotku največje sile zapustila svojo očetnjavo. Ali rečem pa, da nisem mislila samo na srečo, ki me je čakala v Ameriki. Kajti prav gotovo bi bila znorela, če bi bila še dalj časa ostala tam. Tamošnje razmere so tako strašne, da si jih nikdo ne more predstavljati. Meni so poverili vodstvo gradu, katerega je prine Lichnowski izpremenil v bolnišnico za ranjene vojake. V sobi, kjer je nekoč stanoval cesar Viljem, leže sedaj ruski vojaki. Nekaj izrednega pa je vendar prinesla ta vojna. Ob sedanjih časih ni v Evropi prav nikake razredne razlike. Plemstvo in kmečko ljudstvo delajo roko v roki. Nekatere dame iz najvišjih krogov pomivajo danes kuhinjsko posodo ter snažijo tla po bolniških sobah. Grofica Razomovski dela v neki gališki bolnišnici kot kuharica. Nekaj mladih dam iz visoke družbe je prišlo k meni ter se mi ponudilo v službo. Hoteč jih preizkusiti sem jim odkazala najtežja in najnižja dela. In te lepe, razvajene in na najnežješi način odgojene deklice so pozabile svojo preteklost in svoj stan in storile vse z največjo požrtvovalnostjo za uboge ranjene vojake. —

Ali si morete misliti še kaj groznejšega za živce, kakor je pogled na ruskega kmeta, kateremu je granata odtrgala roke ter mu obraz popolnoma spačila in razmesarila? In iz teh nesrečnih bitij, katere je vojna popolnoma podivjala, so napravile postrežnice s svojo neprestano ljubeznivostjo usmiljenistjo spet ljudi, spet može, ki zaupljivo in hvaležnega srca sprejemajo usluge ljubezni do bližnjega.

SAKSER MOLČI KAKOR GROB.

V naši izdaji št. 7. zdne 8. aprila smo dobesedno objavili umazano Sakserjevo notico, priobčeno v Glasu Naroda št. 78. zdne 3. aprila, katero objavljamo ponovno na tem mestu, kakor sledi:

„Zloglasni Zotti bode pričel izdajati nov slovenski tednik pod imenom „Slovenski Narod". S tem je že skoraj vse povedano. Oni Zotti, ki je s pomočjo „Narodnega Lista" osleparil Hrvate, Srbe in žalibog tudi nekaj Slovencev za velikansko svoto $750.000, namerava sedaj loviti kaline tudi med Slovenci. Sedaj dobiva Judeževe groše od magjarske vlade in to od one vlade, kateri je preje v obraz pljuval, sedaj pa namerava Slovence imeti za bedake. Kamor pride nova cunja, rojaki že vedo, kaj žnjo storiti, ven iz poštene slovenske hiše, da je ne okuži! Še za kaj drugega ne bode, da se ne bi okužili!"

To neresnico smo zopet ponatisnili, da pokažemo Sakserju in njegovim satelitom — njegovim podrepnikom, — da laži ne morejo doseči poštenega moža. Z zgornjo njegovo nečedno objavo se je ves Sakserjev kredit razblinčil v nič pri vseh poštenih Slovencih, o katerih je menil, da mu bodo verjeli vsakršno laž, ki si jo izbere za natisek v Glasu Naroda. Toliko o neresničnosti gori navedene notice.

Toda po našem mnenju je pravi vzrok Sakserjevemu molku dejstvo, da smo ga razgalili očitaje mu, da je smukal naše ubogo ljudstvo po 4 dolarje pri vsakih sto kronah mesece in mesece. Zapomnite si Slovenci, da si je upal ta Vaš „dobrotnik" taksirati naše uboge delavce po 4 dolarje pri vsakih sto kronah, in to v času, ko so si ubogi ljudje sami pritrgovali od svojih ust marsikateri grižljaj kruha, da so mogli vsaj nekaj dolarjev poslati svojim dragim v svojo domovino. Koliko ubožnih žena in otrok bi si lahko otrlo solze s tistimi 20 kronami od vsakih sto kron, ki jih je pobasal Sakser v svojo malho, ker ni naznanil svojim ljudem pravih kurznih cen avstrijskega denarja. Ali dan obračuna se že bliža, in nič več ni daleč tisti čas, ko pozove slovenski narod Sakserja in druge take prihuljence na odgovor, počemu so se mu hlinili ter obračali pobožno oči k nebu, češ, da so njegovi dobrotniki.

Vse, kar prosimo naše naročnike, je nekoliko ztrajnosti in pa nekaj pomoči v tem, da priporočajo „Slovenski Narod" svojim znancem in prijateljem. Mislimo, da ni za nikogar 25 centov prevelika žrtev. Saj bo zato dobival „Slovenski Narod" v svojo hišo skozi tri mesece. Konečno se Vam toplo priporočamo ter Vam zagotavljamo, da se hočemo držati vedno le poti resnice. Saj vemo vsi, da ima denar kratek rep, in laž kratke noge. Pa tudi to je vsakomur prav dobro znano, da je bila zmagovalka še vsikdar edinole **Resnica.**

LISTNICA UREDNIŠTVA.

M. J., Masaba, Minn. — Ker smo se kot neodvisen list namenili pisati za ameriške Slovence, in ker so ti po veliki večini delavskega stanu, je povsem naravno, da bomo pisali v dobrobit delavstva sploh. Že v predzadnji številki, t. j. šesti številki, „Slovenskega Naroda" smo omenili v članku „Naše stališče in Slovenska liga," da ima vsaka narodnost pravico do obstanka, pa naj bo to že nemška, mažarska, ali katerakoli. Če še enkrat prečitate omenjeni članek, se boste prepričali, da je temu tako. Potemtakem se v tem oziru popolnoma strinjamo z Vašimi nazori. Kajti če se potegujemo za pravice slovenskega naroda, še s tem nikakor ni rečeno, da hočemo v žlici utopiti vse druge narodnosti na svetu. Pravite, da ste socijalist, da se vneti za internacijonalo. No, tudi prav. Mi Vas radi tega ne preklinjamo.

Vse naše delovanje, ki je brez zavijanj in ovinkov, bo prepletal rdeč trak prave ljubezni do našega naroda. Kdor pa prav ljubi svoj narod, je potem nemogoče, da bi sovražil in črtil druge narodnosti. — Toliko v pojasnilo. — Pozdravljeni!

MALI OGLASNIK.

CLASSIFIED AD'S

Wanted:	
laborers for one insertion	$ 1—
domestic help „ „	—50
work „ „	—05
Inquires:	
for friends etc. „	—25
other notices „ „	—50
ZA OGLASE SE PLAČA:	
Kdor išče:	
delavce za vsakikrat	$ 1—
služinčad „ „	—50
delo „ „	—05
prijatelje itd. „ „	—25
za druge objave „	—50

Naš pooblaščeni zastopnik je gosp **JOSIP STALCER**, katerega cenj. rojakom najtopleje priporočamo Uprava.

Naš pooblaščeni zastopnik za Cleveland in okolico je gosp.

N. C. SPIGELSKI,
katerega priporočamo rojakom.
Uprava.

FRANK MIHELIČ
priporoča rojakom svojo dobro urejeno gostilno, v kateri toči raznovrstna pristna vina, dobro pivo, fine likerje in ima najfinejše smodke pri roki. Na razpolago velika dvorana za zabave: plese, ženitovanja, seje i t. d. Ples vsak četrtek, soboto in nedeljo zvečer.
107 Hamburg Ave
Vogel Starr St (5 blokov od Flushing Ave) BROOKLYN, N. Y.

Ana Arnold, Box 2 Carteret N. J. bi rada zvedela za naslov **Ane Zaklan**.

John Lauć P. O. Ray, Minn. bi rad zvedel za naslov svojega brata **Matije**, ki se je nahajal pred 2 leti v **Farmington, W. Va.**

John Slosel, Box 42 Crosby, Pa. išče svojega brata **Franka Sain** iz Merečja pri Ilir. Bistrici, nahaja se nedje v Cleveland, Ohio.

Lorenc Kastelec, Box 612 Hiawatha, Utah želi zvedeti za svojega brata **Antona**, iz St. Petra na Krasu.

Slovenec, 27 let star, dober delavec z nekoliko stotaki prihranka se želi vpoznati z pridno Slovenko dekletom ali vdovo brez otrok v svrho ženitve. Rešne ponudbe na **I. F. 434** Vermont Ave. East Chicago, Ind.

Novice iz stare domovine.

KRANJSKO.

Vojaki so umrli

v Ljubljani: Kazimir Kahl, enoletni prostovoljec, 20. lov. bat. — Pavel Stralčič in Egidij Penso, črnovojnika 97. pešpolka.

Umrl

je v Železnikih ondotni c. kr. nadpoštar Bogomir Helmich.

Solvensko industrijsko podjetje v nemške roke?

Govori se, da se baje vrše pogajanja za nakup znane Mayerjeve pivovarne v Kranju. Za nakup se pogaja göška pivovarna, ki bi Mayerjevo pivovarno znatno razširila.

Iz ruskega ujetništva

se je oglasil Ljubljančan Ivan Velepič, o katerem ni bilo že sedem mesecev nobenega glasu. Nahaja se v Aziji v mestu Chodscheut, blizu Perzije. Pravi, da je zdrav in da mu se dobro godi.

Detomorilka

Iz Brezij poročajo: Dne 4. marca so zaprli tukajšnjo omoženo posestnico I. Cvenkelj. Nekako pred 10 dnevi je povila dete, katero pa je takoj po rojstvu umorila in pokopala v kleti, kjer so našli truplo. Cvenkelj, ki ima že dva zakonska otroka, je storila to najbrže, ker se je bala svojega moža, ki biva v Ameriki.

Odlikovanja in imenovanja.

Signum laudis z vojno dekoracijo je dobil nadporočnik Willibald Bernhard pri c. kr. domobr. ulanskem polku št. 1, rojen Ljubljančan, za hrabrost na severnem bojišču. — Za nadporočnika je imenovan magistratni tajnik Fr. Jančigaj, sedaj na južnem bojišču. — Za nadporočnika je imenovan rezervni poročnik Ivan Škarja, deželni tajnik. — Vojaški zaslužni križ III. razreda z vojno dekoracijo je podeljen stotniku Emilu Dragatinu, 37. dež. bramb. polk. Odlikovanec je rojen Ljubljančan.

Iz selske fare

jih je dosedaj odšlo v vojno in k vojakom 306; med njimi 78 gospodarjev. Pri zadnjem prebiranju jih je bilo odbranih še 31. Tako jih bo skupno 337, to je 10 in pol odstotka faranov. Štirje so v vojni umrli; za dva je tudi že prišlo uradno obvestilo, da sta mrtva, pa še pišeta.

Vojni ujetnik Slovenec

umrl je v ruski bolnici. Zemska ruska bolnica v Počinkah, gubernija Nižninovgorod na Ruskem je uradno sporočila potom avstrijskega Rdečega Križa župnijskemu uradu pri Sv. Križu na Vipavskem, da je ondi umrl dne 16. decembra 1914. na legarju Ivan Krečič, posestnik v Mal. Žabljah na Vipavskem.

Umrli

so v Ljubljani: Marija Schulz, vadniška učiteljica v pokoju, Simon Gregorčičeva ul. 11, 63 let. — Elizabeta Rutar, tiskarjeva vdova, 82 let. — Anton Habič, dninar, 51 let. — Marija Šebenik, zasebnica, 72 let. — Marjeta Bizjak, hči mizarja in kajžarja, 10 dni. — Ivana Rožnik, kuharica, 52 let. — Milan Stojsić, pek v divizijski pekarni. — Josip Ramovš, bivši pastir, 42 let. — Ferdinad Sartory, ključar v tobačni tovarni, 73 let. — Ivan Hudorovič, cigan, 22 let. — Fran Kadunc, dninar, 40 let. — Fran Premk, bivši paznik mestnih delavcev, 38 let. — Matej Bernik, trgovec z lesenino, 50 let. — Ivan Štefan, sin krovskega pomočnika, 10 dni. — Marija Kump, delavka-hiralka, 69 let. — Uršula Rant, poljska dninarica, 53 let. — Ivan Jaklič, posestnik, 58 let. — Fran Vertačnik, rejenec, 3 dni. — Marjan Sušnik, rejenec, 16 dni. —

O pegastem legarju

v Ljubljani se je sedaj uradno dognalo, da se je pegasti legar pojavil samo v predilnici. Te slučaje ima v oskrbi sedaj garnizijska bolnišnica. Slučaji v šentjakobski šoli in pri Slonu pa niso bili pegasti legar. Tudi oni slučaj, ki so ga dobili iz šentjakobske šole na medicinski oddelek deželne bolnišnice in ga na nadaljnje opazovanje poslali v garnizijsko bolnišnico, ni bil pegasti legar.

Še dva vojaka obolela na pegastem legarju.

Dne 8. marca sta v šentjakobski šoli obolela dva vojaka. Odpeljali so ju v deželno bolnišnico, kjer so spoznali, da ima bolezen znak pegastega legarja. Odpeljali so ju na opazovanje v garnizijsko bolnišnico. Eden vojakov je Hrvat Petar Milinković. Ker sta bila vojaka nekaj časa na medicinskem oddelku dež. bolnišnice, je vstop občinstvu v medicinski oddelek dež. bolnišnice prepovedan.

O nesreči na blejskem jezeru

se še poroča: 8. marca zjutraj ob pol 2. uri sta utonila v blejskem jezeru v kotu proti Jaki kakih 10 m od brega hotelir Jožef Vrhunc in krojaški mojster posestnik Peter Dolar z Bleda. Vračujoč se iz hotela „Triglava", sta krenila po ledu proti Mlinemu v bližini jezerskega otoka sta v temi zgrešila pravo smer in se zapeljala proti Jaki, kjer se zavije pot na Bohinjsko Belo. Na kraju se jima udere led, in namesto proti bregu začneta v strahu in temi plavati proti Jezeru (otoku). Klicala sta na pomoč, vojaška straža je slišala vpitje, toda ko je prišla v bližino, sta bila nesrečneža že utihnila, sta se že zadušila. Še tisti dan so ju s trnki izvekli iz jezerskega dna, ju prepeljali na dom ter ju 10. marca na Bledu pokopali.

ŠTAJERSKO.

Umrla

je v Gradcu Marija Kragel, soproga postestnika in gostilničarja v Sevnici.

Ubegli jetniki

Blizu Voitsberga so vjeli tri ruske vojne ujetnike, ki so pobegnili iz ujetniškega tabora v Voitsbergu.

Obsojeni pek.

Francu Schober, peku v Mariboru, je prisodilo sodišče en teden strogega zapora in petdeset kron globe, ker je dobavljal vojaškim bolnišnicam v Mariboru lažje pecivo, kakor je bilo dogovorjeno.

Učiteljiščniki v Mariboru.

Izmed 29 učiteljiščnikov IV. letnika jih je bilo pri naboru potrjenih 25. Za ostale štiri učiteljiščnike iz IV. letnika se poduk še nadaljuje. Potrjenih je bilo tudi precej učiteljiščnikov iz drugih letnikov.

Umrl

je v Mariboru c. kr. profesor šolski svetnik gosp. Luka Lavtar, star 64 let.

Ranjen

je bil na severnem bojišču pri nekem jurišu v zadnjih dneh cend. jur. Janko Koser, praporščak pri 70. pešp. iz Juršincev pri Ptuju.

Smrtna kosa.

Iz Konjic se piše: V sosednjih Žrečah je vzorno gospodaril g. Peter Dobnik. Ondi je opravljal častne službe pri cerkvi, občini, šoli. Ko je tamošnje posestvo bil izročil sinu, preselil se je v Konjice v svojo novopostavljeno vilo. In odtod smo blagega 74letnega moža dne 10. marca spremili na zadnji poti. Ob odprtem grobu je preč. g. arhidijakon Hrastelj številnim pogrebnikom slikal lepe lastnosti pokojnika.

Iz seznama izgub št. 131.

Poročnik Repousch Adolf, 11 dom. p., 1. stot., iz Labina, mrtev (18.—30. 11. 1914.); poročnik dr. Anton Vrgoč, 6. dom. p., ranjen in ujet; poročnik Windisch Artur, 5. dom. p., iz ptujske okolice, ujet.

Umrl je

v Štoreh pri Celju trgovec Anton Peer, star 54 let.

Samomor pred moževo podobo.

Vdova narednika I. Temela v Mariboru je pred dnevi skočila v Dravo, a so jo rešili in odvedli v bolnišnico. Ko je ozdravila, se je vrnila v svoje stanovanje, ki ga ni več zapustila. Stanovanje so s silo odprli in našli pod sliko rajnega moža, ki je padel na bojišču, obešeno vdovo. Zapustila je več nepreskrbljenih otrok.

Vpokojen je

višji poštni oficijal Vinko Winkler v Celju.

Signum laudis

na traku vojaškega zaslužnega križa je podeljeno poveljniku orožniškega oddelka v Brucku ob Muri nadporočniku Franc Perhavcu zaradi hrabrosti na južnem bojišču.

KOROŠKO.

Koroški pešpolk št. 7.

Neki zdravnik 7. pešpolka poroča, da je 7. pešpolk dne 20. februarja v boju vzel Rusom štiri topove, tri strojne puške in zajel nad tisoč Rusov. Pri tem je pa sam imel le zelo male izgube.

Hindenburgov trg v Beljaku.

Občinski urad v Beljaku je svoj čas sklenil, da se „Freihausplatz" prekrsti v Hindenburgov trg. Sedaj se je ta sklep izpremenil v toliko, da Freihausplatz ohrani svojo prvotno zgodovinsko ime. Cesarja Franca Jožefa trg se prekrsti v Hindenburgov trg. Glavni trg pa v Cesarja Franca Jožefa trg.

Pegasti legar na Koroškem.

Od 28. februarja do 6. marca 1915. je obolelo na Koroškem na pegastem legarju 9 oseb. Ozdravelo in je minuli teden 27 na pegastem legarju obolelih oseb, umrl ni nihče.

Draginja.

Zadruga celovških mesarjev se je obrnila do deželne vlade z vlogo, v kateri naznanja: Kljub temu da je cena živine poskočila, je klavne živine le težko dobiti, in če se maksimalna cena mesa ne bo zvišala, bodo primorani s 1. aprilom ustaviti sekanje in prodajanje mesa.

PRIMORSKO.

„Nazaj hodi."

V Furlaniji se je to zgodilo. Mož je šel na bojišče in dolgo časa ni bilo nobenega glasu o njem. Slednjič je prišel glas, za ubogo kmečko ženo strašen glas, da je mož padel... Žalovala je in verjela, da počiva on v krvavi zemlji v Galiciji. Mašo so brali za njim, vdomači hiši so jokali in tugovali. Čas teče... Neko noč potrka nekdo na okno. Kdo je? Ker le trka, gre prestrašena žena k oknu, oglasi se mož, prav njegov glas je. Prestraši se žena in začne kričati: pusti me! pusti me! smo že brali mašo za teboj. — zaprla je okno in se v solzah topila vso noč. Pri županu ga tudi niso hoteli poznati, češ, da tisti s takim imenom je mrtev... Drugi dan seveda je bilo veselje, ker je on vstal od smrti.

Umrla je v Brumi v Furlaniji

8. februarja gospa Fina Brumat, sestra monsg. Brumata, ravnatelja študij v goriški bogoslovnici.

Radeckijev veteran — umrl.

V Otaležu na Goriškem je umrl Radeckijev veteran Ivan Breje v 85 letu starosti.

Odlikovanje.

Gosp. inž. agr. Rado Lah, c. kr. kulturno-tehnični pristav pri c. kr. namestništvu v Trstu ter rezervni nadporočnik 23. črnovojniškega polka, je bil te dni odlikovan s svetinjo „signum laudis" radi hrabrega vedenja pred sovražnikom.

Smrtna kosa.

Umrla je v Gorici gospa Josipina Budav, vdova po pokojnem profesorju in okrajnem šolskem nadzorniku. Pokopali so jo v Št. Andrežu. — V Gorici je umrl bivši vinotržec Makuc — Umrl je Karol Avgust vitez Ribi, vpokojeni ravnatelj c. kr. obrtne šole. Pokopali so ga 17. marca.

PRVA-DRUGA NARODNA BANKA

ZGODOVINA PRVE-DRUGE NARODNE BANKE.

Že leta 1852. obstojala je Prva-Druga Narodna Banka v Pittsburgu, Pa. Ustanovil jo je dne 28. januarja pokojni James Laughlin, vtemeljitelj današnje velike Jones and Laughlin jeklarske družbe, kakor „Pittsburg Trust & Savings Co".

Banka se je tedaj nahajala na Penna Ave., blizo 11. ulice. V aprilu l. 1852., kupila in prevzela je banka dobro gredočo denarno tvrdko Fifth Ward Banko, v. l. 1853. imenovala se je Pittsburg Trust Co., leta 1854. se je glavnica povišala na $200.000.

V tem času preselila se je na Wood Street poleg Fifth Avenue in to zemljišče je del lota, na kterem danes banka stoji.

L. 1863. se je ime banko menjalo v First National Bank of Pittsburgh, Pa. (Prva Narodna Banka). To je bila prva banka v Pittsburghu in ena izmed prvih, ktere so zaprosile za čarter nacijonalnih bank. Glavnica Prve Narodne Banke bila je takrat $500.000 a bank je bilo takrat v Pittsburghu samo 12.

Dne 1. sept. 1875. povišala se je glavnica banke na $750.000 a v letu 1892. se je dodalo glavnici nadaljnih $100.000.

Dne 1. avgusta 1901. je bil inozemski in parobrodski oddelek utemeljen po konzulu Max Schambergu, poznan pod imenom Max Schamberg & Co., kupljen in banka je začela poslovati z Evropo, posebno z našimi rojaki.

Mr. Wm. F. Benkiser, ki je bil s tvrdko Max Schamberg & Co. od leta 1891. postavljen je bil za upravnika novega oddelka, in razun upravnika v tem inozemskem oddelku bilo je takrat nastavljenih še šest oseb. Danes ima bank v svojem inozemskem oddelku nastavljenih ne šest oseb kot leta 1901, temveč se je osobje tega oddelka že leta 1912. povišalo na 44 oseb.

V letu 1913. spojila se je Prva Narodna Banka v Pittsburghu z Drugo Narodno Banko in novi zavod se imenuje zdaj Prva-Druga Narodna Banka v Pittsburghu, Pa. Glavnice ima $4,000.000 in prebitka $1.131.311.03.

Dalje poglejte Statement od 4. marca 1915.

V LASTNI ZGRADBI. V LASTNI ZGRADBI.

POŠILJAMO DENAR V STARO DOMOVINO HITRO, VARNO IN CENO.
SPREJEMAMO DENAR V HRANITEV IN PLAČUJEMO OBRESTI.
VSAKA ULOGA IZPLAČUJE SE NA ZAHTEV BREZ ODKAZA.
INOZEMSKI ODDELEK, VTEMELJEN PO KONZULU MAX SCHAMBERG & COMPANY PRODAJAMO PAROBRODSKE LISTKE ZA VSE PROGE, KAKOR SAME KOMPANIJE.
NAVODILA, SVETE IN VSE POTREBNE TISKOVNINE POŠILJAMO BREZPLAČNO.

Našega lastnega poštnega urada poslužuje se na tisoče naših rojakov, ker se jim pisma ne izgubujejo, tudi ako se isti večkrat selijo in premestujejo. — Pišite v domovino naj vam pošiljajo vaša pisma na našo banko. — Pošteno delo, točnost in varnost je naše geslo.

STATEMENT OF

THE FIRST-SECOND NATIONAL BANK OF PITTSBURGH

AT THE CLOSE OF BUSINESS MARCH 4, 1915.

RESOURCES			LIABILITIES		
Loans and Discounts		$ 8,795.087.70	Capital		$ 4,000.000.00
Overdrafts		10.69	Surplus and Profits		1,131.311.03
U. S. Bonds, at Par.		3,151.000.00	Reserves, For Interest and Taxes	113,342.14	
Other Stocks and Bonds		4,597.826.22	Special Reserve	376.047.52	489 389.66
Real Estate, Furniture and Fixtures		1,203.214.19	Deposits		13,933.962.85
Cash on hand	$1,622.493.89		Circulation	3,000.000.00	
Due from Banks	1,452.454.33		Less Due from U. S. Treas.	50.250.00	2,949.750.00
Due from Pittsburgh Banks	1,532.326.52	4,607.274.74			
Due from Treasurer U. S.		150.000.00			
		$22,504.413.54			$22,504.413.54

OFFICERS

J. B. FINLEY, Chairman of Board
LAWRENCE E. SANDS, President
FRANK F. BROOKS, Vice President and Cashier
CLYDE C. TAYLOR, Assistant Cashier
THOS. C. GRIGGS, Assistant to President
WM. F. BENKISER, Manager Foreign Department
W. J. FRANK, Assistant Manager Foreign Department

V VSAKEM SLUČAJU OBRNITE SE NA TO, ENO OD NAJBOLJ ZNANIH IN NAJGLASOVITIH BANK, NE SAMO V AMERIKI, TEMUČ PO CELEM SVETU.

NAŠ NASLOV V ANGLESKEM JEZIKU SE GLASI:

FIRST-SECOND NATIONAL BANK OF PITTSBURGH

Cor. Fifth Avenue and Wood St. PITTSBURGH, PA.

POD SVOBODNIM SOLNCEM.

POVEST DAVNIH DEDOV.

Spisal Fr. Finžgar.

(Ta vrlo zanimiv roman se je začel v šesti številki Slovenskega Naroda. Kdor ga želi čitati in ni prejel šeste in nadaljnih številk, naj si jih naknadno naroči)

(Nadaljevanje.)

Med mladci, ki so šli pozvedovat, je bil tudi najmlajši in edini še živi Svarunov sin Iztok. Nerad mu je dovolil oče. Slednjič se je vdal, ali moral si je izbrati še tri tovariše. Vsi drugi so odšli po dolinah, gozdih in planjavah peš. Samo Iztok in tovariši so zasedli iskre konjiče. Imeli so nalog, da prodro najdalje proti jugu, naravnost proti Donavi, kjer so vedeli, da je Hilbudijev tabor.

Kolikokrat je odjezdil mladi Iztok nad divjega neresca, kajkrat se je plazil sam za medvedom, mnogokrat je zapihal ris nad njegovo glavo, ko je ležal opoldne pri čedi ovac — ali še nikoli mu ni utripalo srce tako kakor danes. Prvikrat v bojni službi. Ni mu rad dovolil Svarun; ko mu je pa dovolil, mu je poveril najvažnajšo službo, odkazal mu je naravnost proti gnezdu sovraga.

Ljubinica je izgubila že devet bratov — bala se je za Iztoka, ali bila je ponosna nanj. Poznala ga je, kako je drzen in lokav, kako izboren strelec, močan borec; vedela je, da se prime njegove roke sekira in meč, pastirski korobač in lok. Šla je zato radostno sama po risovo kožo, pogrnila z njo hrbet bratovemu konju in stopila na okope, ko je Iztok odhajal.

Mladeniči so jezdili počasi skozi šotore. Ko so prijezdili mimo zadnje gruče borcev, tedaj so prhnili konji, in kakor bi se štirji črni vrani spustili v prostrano polje, so planili jezdeci v daljavo, in malu so se izgubile štiri črne lise in čisto izginile v rjavih bilkah visoke trave.

Iztok je jezdil divje. Hrepenenje ga je tiralo in drzen je bil, da bi bil planil skokoma pred samega Hilbudija, pomolil mu pest v lice ter zakričal: Stremo te! Prvikrat je čutil bojni pas krog ledij, prvikrat ni iskalo njegovo oko zverjadi, ampak hlepelo, da zagleda blesteče šleme Bizantincev. Burno je plulo srce v prsih, čutil je mogočno silo v rokah, da je tupatam stisnil povodce tako trdo, da je zapihal konj, ukrivil vrat in se gnal v divjem skoku po dolini. Zdelo se mu je, da tako prijazno, tako polno svobode še ni nikoli sijalo solnce. Ali to svobodno solnce bi rad zasenčil Hilbudij, krščenik, njemu in njegovem rodu, ki je prosto gonil čete po daljnih stepah, ki je svoboden iskal plena, koder je hotel. Trdno se je nadejal, da mladci, katere on popelje v boj, pomandrajo Bizantince in preženejo temni oblak, ki se je obesil pred jasno solnce njegovih dedov.

Konji so se vznojili, solnce je stalo visoko. Majhen potok, ob katerem so jahali, se je izlil iz soteske, ki je bila porastla z gostim gozdom. Pred Iztokom se je širila dolga planota, po kateri se je upogibala trudna jesenska trava.

Pridržal je konja in počakal spremljevalcev.

„Razjahati moramo! Če jezdimo po tej planoti, zapazijo nas lahko bizantinski ogleduhi. Potem je vse izgubljeno... Zato odvedemo konje v gozd, tam jih eden straži in napase, drugi trije se preprijemo po travi in grmovju do onega griča, ki se dviga iznad planote. Moj oče mi je rekel, da se od tam vidi Donava in onkraj reke Hilbudijev ostrog."

„Iztok, daleč je tisti grič. Do noči dospemo komaj do njega."

„Moramo! Rado naj čuva konje, dokler se ne vrnemo! Če nas še ne bo, ko leže noč, jahaj nam nasproti — tuli kot volk, da se snidemo!"

Iztok je govoril kot poveljnik, ki ima oblast. Nihče mu ni ugovarjal. Poskakali so s konj, Rado je prijel za uzde in zavil s konji v grič, da jih skrije in na varnem napase.

„Ti greš na levo, ti na desno, jaz v sredi teh poljan — na vrhu griča se snidemo!"

Hitro so se ločili. Brez steze in brez ceste je bila ravan. Visoka trava jo je krila in grmičevje se je razpenjalo tuintam. Nikjer ni bilo sledu konjskih kopit. Hilbudij že dolgo ni jahal tod. — Mladci so se zarili med travo in se plazili, kakor mladi lisjaki previdno in hitro naprej. Komaj so bili par sto korakov oddaljeni, že ne bi bil nihče razločil, da lazijo tam po travi tri človeška bitja. Včasih so popolnoma izginili, včasih se je zamajala visoka trava, kakor bi veter dahnil vanjo.

Iztok je ril neizmerno hitro naprej. Pot mu je lil po obrazu, pa se ni zmenil. Po plečih ga je često oprasnila bodeča veja; še začutil ni. Odtrgal je potoma zelene bilke in sočne liste ter jih žvečil, da si je tolažil žejo. Dihal je globoko, nosnice so mu plale, kakor bi pihal mlad neresec skozi dobravo.

Ustavil se je pri samotnem drevesu, ki ga je polomil čez leto vihar. Zlezel je v njegove veje in sedel, da se za trenotek oddahne. Njegovo oko je iskalo griča. Bil je že bliže, vendar je bila ravnina še kakor morje med njim in onim hribcem. Ali pogum mu ni upadel. Njegove oči so se svetile kakor sokolu in predrl bi rad s pogledom grič in zazrl široko reko in za njo Hilbudijev tabor.

Kar nenadoma se zablišči nekaj pod gričem. Kakor bi svetel plamen švignil — in hitro ugasnil. Iztok se vzpne skozi veje, zaseneči z roko oči in gleda v daljavo.

Zabliskalo se je vnovič, in zopet in zopet. Ni dolgo gledal, da je natančno razločil tri jezdece, ki so jahali v smeri proti njemu. Lesketali so se oklepi, svetile čelade.

Iztok je zažvižgal, kakor ptica ujeda, da je opozoril tovariša na nevarnost. Odzvala sta se mu. Pomudil se je še nekoliko v gostih vejah, jezdeci so se v hitrem diru gnali proti njemu. Srce mu je prvi trenotek vzplalo. Za pasom je imel samo kratek nož in pomislil je, kako ga razsekajo Bizantinci, če ga dobe. Dobro je, da je trava upognjena, da ne zapazijo zlepa njegovega sledu. Legel je na trebuh in se kakor kača plazil po tleh proti gostemu robidovju. Veliko, nizko grmovje je ležalo sredi stepe, kakor zaplata. Zaril se je po vseh štirih v sredo grmovja. Do tja s konjem ne pride nihče.

Srce mu je tolklo hrepenenja in čakanja. Zamislil se je že, da morda ugledajo njegovo sled, da razjahajo in ga poiščejo v skrivališču. Segel je po nož za pas in natančno preudaril, kako plane nad prvega in mu zarine rezilo v goltance — druga dva se preplašita — v tem pa bo on že pri konjih, enega zasede v skoku in odvihra preko stepe. Tako se je vživil v to misel, da je vzboknil hrbet, kakor mačka, in hrepeneče čakal plena.

Kopita so se že čula. Zamolklo so donela po suhi ravnini. Vedno bliže so prihajali. So že tu! Iztok je videl skozi malo liso v grmovju blestečo opravo, zahrepenelo se mu je po boju, in komaj, komaj da se ni dvignil in zakričal nanje.

Jezdeci so pa v lahnem diru šli mimo njega. Čul je pogovor, razumil ime Hilbudij — sicer ni razumil ničesar, ker so govorili grški jezik. Počasi so se oddaljevali udarci kopit. Iztok se je dvigal v grmu, oprezno in brezslišno tako dolgo, da je prirastla njegova kodrasta glava na vrhu skozi grm, kakor bi se dvignila solnčnica in se ozrla za oddahajajočim bleskom konjikov.

„Če zavijejo v hrib in dobe naše konje!"

Te misli se je prestrašil. Kakor kip je stal sredi grma in ni se mu rodila pametna misel. Ali polagoma se je umiril. Konjiki so krenili na desno k potoku. Napojili so konje, prebredli vodo in se počasi spustili v klanec na drugem kraju vode. — Iztok se ni ganil, dokler niso izginili v goščo.

Lahko bi pozval sedaj tovariša, da se vrnejo do konj in gredo naglo domov povedat, da bizantinska vojska ni daleč. Toda Iztoka je gnalo naprej. Morda za onim hribom tabori Hilbudij! Preštel bo njegove vrste — vrnil se in naznanil važno vest o vojski.

Vil se je kakor mačka in gnal dalje po največji travi, se skrival za grmičevje, se plazil po vseh štirih, pa zopet ležal, kadar je bil dosti v zavetju.

Solnce je tonilo, ko je stal pred gričem — zmučen in truden, da so se mu tresle mišice na stegnih.

Če sta tovariša prišla?

Zaskovikal je.

Oglasilo se je prav blizu na desni in levi isto skovikanje.

V kratkem jih je združila temna loza. Plezali so brezslišno po strmi rebri in, preden je še izginilo solnce, so bili vrhu griča. Poslušajo. Vse tiho. Nekaj ptičev se je splašilo z vej, daleč nekje je zakruncal divji prašič.

Vležejo se na zemljo in nastavijo uho na prst.

„Topot! Topot! Kopita!"

Vsi hkrati so to izgovorili.

Iztok se dvigne in spleza na drevo.

„Donava!"

Vzkliknil je skoro glasno.

Pred seboj je videl prostrano ravnino. Oklepal jo je v solnčnem žareč okvir — široka reka. Tam za tem ognjenim okvirom prav na mestu, kjer je ležala čez vodo dolgo potegnjena črna proga — most — se je dvigal iz temne lise dim.

„Tabor vidim!"

Tovariša sta se razveselila; kakor divja mačka sta se oglasila in začudila.

Iztok se je oziral, odkod klopotanje kopit. Še enkrat so se vneli solnčni žarki in žareča ploskev je izginila. Prav takrat je tudi Iztok nočjo," sta silila mladca.

„Pojdimo! Vrnimo se! Svarun je naročil, da se vrnemo vsi z zapazil troje luč, ki so se bližale hribu. V silnem skoku so se vračali jezdeci-poizvedovalci — in drevili krog hribca v ravnino, da čim prej dospo v tabor.

Iztok se je vesel in srečen splazil z drevesa.

„Če so konjiki ovohali naše gradišče?"

„Strašno tirajo konje! Važna poročila neso. Vrnimo se!"

„Počakajmo še in odpočijmo se nekoliko! Mesec vzide, Rado nam privede naproti konje — morda še kaj čujemo in vidimo."

Mladci so legli na mah, ugriznili v kose ovčjega sira, si poiskali sladkih koreninic in govorili tiho junaške besede.

Mrak je legal hipoma na zemljo. Na vzhodu se je že dvigal mesec, še ves bled. Njegovo prepalo lice se je še balo solnčnih žarkov, ki so po nebu v rdečih plamenih jemali slovo. Topot konj je že zdavna obmolknil.

Iztok pa ni hotel. Z mladeniško svojeglavnostjo se je veselil, da zapoveduje — prvikrat v življenju. Zato se ni zmenil za očetovo naročilo. Hrepenel je po slavi in še važnejših novic bi rad prinesel Slovenom v tabor.

„Ne gremo še! Če pride kmalu Rado s konji, počakate me, jaz pa pojezdim za onimi tremi prav do mosta."

Tovariša sta osupnila.

„Pomisli, Bizantinec straži most! Ujamejo te..."

Iztok se je zasmejal na glas, da sta se tovariša plašno ozrla naokrog.

„Morana naj ti prizanese! Iztok, ne tvegaj! Stribog naj popihne in zanese tvoj preširni smeh Hilbudiju na uho! Besi naj dvignejo volkodlake v šumi, pa nam zaskočijo pot in nas zvodijo!"

Tovariš, ki je tako govoril, je segel nehote z roko za vrat, kamor mu je obesila mati tri mogočne nereščeve čekane, da ga čuvajo pred uroki in besi.

Iztok se je prevalil v znak in na licu je obsvetila medla mesečina smeh — poln dvoma. „Morana — besi — volkodlaki" — so šepetale ustnice. Da bi mu ti mogli škodovati? Vera očetov..., pa vendar... Zakaj se jih ne boji Hilbudij?... Oči je zaklopil, na čelo si je položil sklenjene roke in molil z vročim vzdihom k Svetovitu, naj ga potolaži on, ki hkrati zre na vse štiri vetrove, ki vidi v temni noči, ki gleda v jasno solnce, pa se mu ne skalijo oči...

„Tra - tra - tra!"

Vsi trije planejo kvišku.

Vnovič: „Tri - tra - tri - tra..."

Oddaleč so se čule trombe

Iztok je bil v trenotku vrhu drevesa. Napenjal je sokolje oči, zapičil jih je v črno liso za Donavo, kjer je prej videl dim. Luna je razžarila okolico. Zazrl je v motni luči, da se iz onega vzvišenega prostora sipljejo svetlikajoče lučke. Vedno več — proti reki se zibljejo —.

„Hilbudij prihaja z vojsko!"

Iztok je planil z drevesa, v divjem teku so se zapodili po bregu in skokoma bežali naravnost proti griču, kjer so bili konji.

„Da bi prišel Rado!" je siknil Iztok in se pognal čez grm.

„Čuj, volk je zatulil!"

„Rado prihaja. Blizu je že! Hitro proti njemu."

Vsi trije so drevili s podvojeno silo v smeri, kjer so čuli volčje tuljenje. Oglasil se je zdaj pa zdaj kdo izmed njih, volk se jim je odzval, bliže in bliže so prihajali drug drugemu. Kmalu so začuli hrzanje konj in šum trave. Oddihali so se in šli korakoma. Oddaleč so že videli črne sence, ki so se gugale hitro po ravnini.

Iztok se je ustavil.

„Tovariši! Ne skušajte se z mojim konjem. Veste, da je najboljši kar jih je v taboru. Do jutra prijezdite lahko do gradišča, jaz moram biti prej tam, da se hitro dvignejo vojniki in gremo nad Hilbudija!"

Komaj jim je to sporočil, so že zahrzali konji tik pred njimi. Iztok je planil kakor tica na svojega vranca. Ta se je vzpel kvišku in obrnil na zadnjih nogah, ko je začutil roko gospodarjevo na hrbtu. Zavihrala je griva — in kakor misel sta zletela preko pobrzdah. Parkrat je ponehaval konjič v skoku, kakor bi vprašal gospodarja, čemu ta pogon. Ali Iztok ga je stisnil s koleni, da je globoko zahropel, povodci so se nategnili, in tedaj je žival razumela, da ta ježa ni šala, da je treba planiti na življenje in smrt.

Izborni konjič — očetu ga je podaril hunski poglavar — je povesil glavo, nozdrvi so se mu razširile, bela pena je letela v kosmih po zraku, drevesa so bežala mimo njega in tonila v daljavi kakor obliskavica. Na njegovem hrbtu je pa sedel z naprej nagnjenim životom, kakor bi ležal na konjskem vratu, Iztok. Nič se ni ganilo na njem. Kakor prirastel je tičal na konju, samo dolgi kodri so pluli v zraku in risovo krzno je veslalo z repom na konjskem hrbtu.

Iztoku se je zdelo, da se pot vleče še enkrat tako dolgo kakor podnevi. Ozrl se je včasih na zvezde z boječim pogledom, če že ni polnoč minula. Pa zopet je stisnil konja, mu pošepetal v ušesa besedo, polno hvale in ljubezni — in šlo je skokoma čez drn in strn.

Davno je že jahal ob potoku v soteski. Zdajzdaj je upal, da zagleda ognje — ali potok se je zasukal na levo in za ovinkom še vedno gluha šuma. Konj je začel pogosto hrzati in prhati. — Iztok je čutil, da napenja zadnje sile. Kaj, če se zgrudi? Moral ga je ustaviti, da je šel korakom dalje. Lakotnice so mu plale, vse kite so se tresle od napora, z globoko sklonjeno glavo je šel in hropel. Od njegovega trebuha se je cedil pot.

(Dalje prih.)

SEZNAM

MRTVIH, RANJENIH IN VJETIH SLOVENCEV V SEDANJI EVROPSKI VOJNI.

Ta seznam je nadaljevanje onih treh zvezkov, ki jih je sestavil g. Felix M. Dolinar. Kdor jih hoče imeti, naj to naznani upravi **„Slovenskega Naroda"**, 45 Vesey St., New York, ter priloži 50 centov. Še boljše pa stori, če se naroči na „Slovenski Narod" ter pošlje v to svrho $1.—. Kajti potem dobi vse tri gori omenjene zvezke zastonj.

Pomen okrajšav v sledečem seznamu:

Inf. — Infanterist — pešec.
Jäg. — Jäger — lovec.
Drag. — Dragoner — dragonec.
Ul. — Ulane — ulan.
Hus. — Husar — huzar.
Kan. — Kanonier — topničar.
Fahrkan. — Fahrkanonier — voz. top.
Fahrsold. — Fahrsoldat — voz. vojak.
Pion. — Pionier — pionir.
Sapp. — Sappeur — saper.
Trainsold. — Trainsoldat — vozar vojak.
SanSold. — Sanitätssoldat — sanit. v.
ResInf. — Ersatzreservist — nadom. r.
EinjFreiw. — Einjährig Freiwilliger — enol. prostovoljec.
Horn. — Hornist — trobentač.
Tamb. — Tambour — bobnar.
Patrl. — Patrouilleführer — patr. vod.
Gefr. — Gefreiter — poddesetnik.
Vorm. — Vormeister — top. pred.
Fahrvorm. — Fahrvormeister — voz. top. pred.
Korp. — Korporal — desetnik.
Unterjäg. — Unterjäger — podlovec.
Zugsf. — Zugsführer — četovodja.
Feldw. — Feldwebel — narednik.
Oberjäg. — Oberjäger — nadlovec.
Fwk. — Feuerwerker — ognjičar.
Wachtm. — Wachtmeister — stražm.
Kdt. Asp. — Kadettaspirant.
i. d. Res. — in der Reserve - v rezervi
Kdt. — Kadett — kadet.
Fähnr. — Fähnrich — proporščak.
Lt. — Leutnant — poročnik.
Oblt. — Oberleutnant — nadporočnik.
Hptm. — Hauptmann — stotnik.
Rittm. — Rittmeister — konj. stotnik.
Mjr. — Major — major.
Obstl. — Oberstleutnant — podpolk.
Obst. — Oberst — polkovnik.
GM. — Generalmajor — generalmajor.
FLM. — Feldmarschalleut. — podmaršal.
IR. — Infanterieregiment — peš. polk.
FKR. — Feldkanonregiment - top. reg.
DR. — Dragonerregiment - drag. reg.
FJB. — Feldjägerbataillon — lov. bat.
GAR. - Gebirgsartillerieregiment - trdj. top.
PionB. - Pionierbataillon - pijon. bat.
SappB. - Sappeurbataillon - sapp. bat.
MunK. — Munitionskolonne — municijska kolona.
KMar. — Kriegsmarine - voj. mornar.
LIR. — Landwehrinfantrieregiment — domobr. pešpolk.
K. — Kompagnie — stotnija.
Esk. — Eskadron — škadron.
MGA. — Maschingewehrabteilung — odd. stroj. pušk.
Batt. — Batterie — baterija.
MB. — Marsch Baon. — peš. bat.
RgtsStb. — Regimentsstab — regim. stožer.
r. — ranj. — ranjen.
m. — mrt. — mrtev.
vj. — vjt. — vjet.

Mojnas Adalf., Inf., IR. 97, 8. K., ranjen.

Mojnas Anton, ER., FJB. 20, 3. K., ranjen.

Momič Jožef, ER., IR. 97, 7. K., ranjen.

Morčut Peter, ER., IR. 97, 7. K., mrtev.

Mozelič Bartolomej, Inf., IR. 97, 6. K., ranjen.

Mozenič Vincenc, Korp., IR. 97, 1. K., ranjen.

Nežic Johan, ER., IR. 97, 7. K., ranjen.

Nikolansig Johan, Inf., IR. 47, 11. K., Primorsko, Gradiška, Korenin, 1890., ranjen.

Novinc Anton, četov., IR. 97, 14. K., ranjen.

Oblak Johan, Inf., IR. 97, 12. K., ranjen.

Ogrič Valentin, Inf., IR. 97, 13. K., mrtev.

Ogrin Johan, Inf., IR. 47, 7. K., ranjen.

Opasic Jakob, Inf., IR. 97, pešpolk B., ranjen.

Opasnik, Inf., IR. 97, pešpolk B.

Orel Eduard, Inf., IR. 97, 12. K., ranjen.

Orel Franc, res. podl., FJB. 20, ranjen.

Orel Marius, Inf., IR. 97, 8. K., ranjen.

Ornig Franc, RInf., IR. 47, 15. K., ranjen.

Ornik Ernst, ER., IR. 47, 8. K., ranjen.

Pavlinc Franc, res. lov., FJB. 20, 4. K., Štajersko, Slov. Gradec, Skale, 1889., mrtev.

Pečar Alojz, Inf., IR. 97, 12. K., ranjen.

Pečnik Martin, lov., FJB. 20, 3. K., ranjen.

Pegan Metod, Inf., IR. 7, 7. K., ranjen.

Percic Anton, četov., IR. 97, 10. K., ranjen.

Pernačič Rudolf, Inf., IR. 97, 8. K., ranjen.

Pernat Franc, Inf., IR. 47, 13. K., ranjen.

Petek Jakob, Inf., IR. 47, 8. K., ranjen.

Petek Matija, četov., IR. 47, 10. K., mrtev.

Peterin Jožef, Inf., IR. 97, 3. K., mrtev.

Peternel Franc, Gefr., IR. 97, 8. K., ranjen.

Petkovšek Karl, EPatrf., FJB. 20, 4. K., Kranjsko, Logatec, Rakek, 1886., mrtev.

Petrov Paul, čast. sll., IR. 97, 8. K., ranjen.

Petrovič Nikola, Inf., IR. 97, 12. K., ranjen.

Petrovič Peter, lov., FJB. 20, 2. K., ranjen.

Petruz Anton, res. lov., FJB. 20, 2. K., Primorsko, Gradiška, Romanuz, 1885., rnajen.

BOJNE MAPE

EVROPSKIH V BOJ ZAPLETENIH DRŽAV V OBLIKI VELIKE KNJIGE Z 20 STRANMI.

SAMO 25 CENTOV.

Najnovejši bojni zemljevid, knjiga 20 strani v barvah. Knjiga je velika 14½ palca v dolžino in 10 palcev v širino.

Najprej so navedene sile vseh vojsk s številkami, nadalje so v njej slike vladarev vseh vojskujočih se držav in onih, ki se še utegnejo zaplesti v vojno. Skupaj deset vladarjev.

Zatem prva mapa v barvah porazdeljuje celo Evropo, kakor se v sedanji vojni grupirajo države, in kdo in proti komu se bori, je tudi označeno v barvah.

Četrta stran obsega cel svet, na kateri je označeno, koliko ima vsaka vojujoča se država kolonij ali naselbin in kje se nahajajo.

Na peti strani je v barvah nemško cesarstvo, obkroženo od sovražnikov, ki se bojujejo, in kje, se bojujejo.

Na šesti strani je Rusija z mejami Nemčije in Avstro-Ogrske, kjer se sedaj bijejo silno krvavi boji.

Sedma stran obsega Anglijo z njenim otočjem in Irsko, okoli katere se bijejo velikanske pomorske bitke.

Na osmi strani je Francija z mejami na Nemčijo in Belgijo, koder razsajajo najljutejši boji.

Deveta stran obsega celo avstro-Ogrsko državo z njenimi mejami na Srbijo, kjer so se bili naši sinovi, bratje in sosedje, in pa z mejami na Rusko, kjer se sedaj merijo avstrijske in ruske vojske v najsrditejših bojih.

Na deseti strani je Srbija z novo teritorijalno posestjo in mejami, kjer se nahaja sedaj srbska vojska i. t. d.

SAMO 50 CENTOV,

pa dobite velikansko knjigo istotako s tolikimi strani in s slikami vladarjev vseh sedaj v boj zapletenih držav, poleg te pa še eno knjigo s slikami z bojišča, ki vsebuje 50 krasnih slik.

Na sredini te zemljepisne knjige je posebno natanko in precizno izdelan zemljevid avstro-ogrske monarhije, kjer se najde vsa naša mesta in se more natanko zasledovati bojne dogodke v naši domovini v Karpatih in v Galiciji. Knjiga je zares prekrasno delo s 50 velikimi slikami z bojišča.

A vse to dobite samo za 50 centov.

Kdor torej želi prvo, samo mapo ali drugo, „mapo s slikami z bojišča", naj se takoj naroči ter pošlje obenem 25 ali 50 centov na upravo „Slovenskega Naroda".

$30. FONOGRAF S 6 NAJNOVEJŠIMI SLOVENSKIMI PLOŠČAMI ZA $10

Škrinjica je velika 13 palcev in 7 visoka ter ima velik zvočen lij. Ta krasni strojček hočemo prodajati po vseh delih Združenih držav in Canade s šestimi najnovejšimi slovenskimi ploščami in 500 iglami SAMO PO $10.

PRODAJAMO TUDI:

VIKTOR GOVOREČE STROJE
COLUMBIA FONOGRAFE
SAMO 50c NA TEDEN.

Za vsak stroj jamčimo 15 let. Pišite danes po naš veliki ilustrovani katalog za stroje in plošče, katerega dobite ZASTONJ.

Prodajalna odprta zvečer in ob nedeljah

SAUL BIRNS

117 Second Ave., Dep. 14 New York

FRED KALINA

IMPORTER IN VELETRŽEC Z VINOM IN ŽGANJEM.

„Čert": Glasovita želodčna gorka pijača, zdrava za drobovje, želodec in celi život.

Importirana slovenska slivovka, tropinovec, pelinkovec, Vlahov in najfinejša vina.

Pišite po cenik na:

FRED KALINA

409 Water Str., PITTSBURG, PA.

Petruž Anton, Inf., IR. 97, 4. K., ranjen.
Poljevec Isidor, Korp., IR. 97, 10. K., ranjen.
Poropat Anton, Inf., IR. 97, 16. K., ranjen.
Poropat Mihal, Inf., IR. 97, 4. K., ranjen.
Potočnik Rajmund, Inf., IR. 47, 3. K., ranjen.
Potožnik Johan, RInf., IR. 47, 4. K., ranjen
Povačič Johan, Inf., IR. 97, 12. K., ranjen.
Povaletz Vincenc, r. komp. bob., IR. 47, 13. K., ranjen.
Pozarnek Jožef, ER., IR. 47, 15. K., ranjen.
Požarnik Adam, Gefr., IR. 47, 4. K., ranjen.
Požauko Konrad, Inf., 47, 10. K., mrtev.
Požornik Franc, komp. trob., IR. 47, 13. K., ranjen.
Kizisnik Anton, Korp., IR. 31, 8. K., ranjen.
Prelič Johan, Inf., IR. 97, pešp.
Prelog Alojz, Gefr., IR. 97, 10. K., mrtev.
Prelog Johan, četov., IR. 97, 8. K., ranjen.
Prendivoj, Inf., IR. 97, 14. K., ranjen.
Preschern Karl, Inf., IR. 97, 14. K., mrtev.
Primožič Johan, četov., FJB. 20, 3. K., ranjen.
Primsar Anton, Feldw., IR. 97, 5. K., vjet.
Primus Franc, ER., IR. 47, 3. K., ranjen.
Prinčič Viktor, Inf., IR 97, 1. K., ranjen.
Puc Johan, Inf., IR. 97, 10. K., ranjen.
Puhor Eberhard, Inf., IR. 97, 16. K. ranjen.
Pungartnik Štefan, RInf., IR. 47, 6. K., ranjen.
Puntigam Ferdinand, RInf., IR. 47, 12. K., ranjen.
Pušnar Valentin, Inf., IR. 97, 7. K., mrtev.
Pust Peter, lov., FJB. 20, 2. K., Štajersko, Slov. Grac, Sobota, 1892., ranjen.
Razbocan Jožef, Inf., IR. 47, 13. K., ranjen.
Razboršek Ferdinand, Inf., IR. 47 2. K., ranjen.
Rebernik Franc, Inf., IR. 47, 13. K., ranjen.
Rebernik Karl, RInf., IR. 47, 2. K., mrtev.
Reja Jožef, Inf., IR., 97, 7. K., mrtev.
Rejec Anton, res. podl., FJB. 20. 4. K.,
Remec Eduard, Inf., IR. 97, 10. K., ranjen.
Ribič Franc, Komp. trob., IR. 47, 5. K., ranjen.
Robar Vincenc, Inf., IR. 47, 3. K., ranjen.
Robič Johan, četov., IR. 47, 15. K., ranjen.
Rodesic Rudolf, Inf., IR. 97, 13. K., mrtev.
Rodošek Matija, res. lov., FJB. 20, 2. K., Štajersko, Ptuj, Nova Stifta, 1886., ranjen.
Roj Franc, ER., IR. 47, 5. K., ranjen.
Rop Anton, RKorp., IR. 47, 4. K., ranjen.
Rustja Franc, lov., FJB. 20, 2. K. ranjen. Primorsko, Gorica, Skrlje, 1892
Saksida Johan, četov., IR. 97, 8. K., ranjen.
Saksida Jožef, ER., IR. 97, 3. K., ranjen.
Saksida Ludvik, ER., IR. 97, 14. K., mrtev.
Sankovič Anderj, Inf., IR. 97, 4. K., ranjen.
Selesnik Johan, Inf., IR. 97, 13. K., ranjen.
Seljak Jakob, Inf., IR. 97, 5. K., ranjen.
Seljak Johan, Inf., IR. 97, 5. K., ranjen.
Semljitz Franc, Inf., IR. 47, 5. K. ranjen.
Semlitsch Anton, Inf., IR. 47, 10. K., ranjen.
Semlitsch Franc, Inf., IR. 47, 2. K., ranjen.
Senekovič Johan, Inf., IR. 47, 13. K., ranjen.
Senica Johan, Inf., IR. 47, 2. K., ranjen.
Serbinek Johan, Inf., IR. 47, 7. K., ranjen.
Sever Johan, Inf., IR. 97, 13. K., mrtev.
Sile Matija, Korp., IR. 97, 14. K., ranjen.
Simac Andrej, ER., IR. 97, 16. K., ranjen.
Skamperle Stefan, Korp., IR. 97, 3. K., ranjen.
Skerlj Jožef, Inf., IR. 97, 14. K., mrtev.
Skilan Karl, Inf., IR. 47, 3. K., K., ranjen.
Skocir Johan, četov., IR. 97, 8.
Skok Peter, ER., IR. 47, 5. K., mrtev.
Skok Tomaš, Inf., IR. 97, 6. K., ranjen.
Skomina Filip, Inf., IR. 97, 10. K. ranjen.
Skopač Dominik, Inf., IR. 7, 7. K. ranjen.
Sluga Johan, lov., FJB. 20, 2. K., Štajersko, Ptuj, Nova Stifta, 1892., ranjen.
Smokovič Jakob, res. lov., FJB. 20, 4. K., Istra, Pola, 1883., mrtev.
Stanec Franc, Korp., IR. 97, 3. K. mrtev.
Starčič Josef, Inf., IR. 97, 7. K., ranjen.
Sternad Karl, Korp., IR. 97, 6. K., vjet.
Sternard Anton, Inf., IR. 47, 6. K. ranjen.
Stopar Berth, RInf., IR. 47, 13. K., ranjen.
Stupan Ignac, Inf., IR. 47, 5. K., ranjen.
Suc Jakob, RGefr., IR. 47, 9. K., mrtev.
Sufic Johan, Inf., IR. 97, 8. K., ranjen.
Sulic Jožef, Inf., IR. 97, 10. K., mrtev.
Sumberaz Johan, ER., FJB 20, pešpolk, ranjen.
Supanič Alojz, Korp., IR. 47, K., ranjen.
Suppana, Korp., IR. 47, 14. K., ranjen.
Susan Vilhem, Inf., IR. 97, 5. K., ranjen.
Sušek Franc, Gefr., IR. 97, pešpolk, ranjen.
Suselj Jožef, Inf., IR. 97, 6. K., ranjen.
Susič Engelbert, Inf., IR. 97, 7. K., ranjen.
Susic Leopold, Inf., IR. 97, 7. K., ranjen.
Susnič Anton, Inf., IR. 97, 7. K., ranjen.
Tomazic Gottfried, Inf., IR. 97, 13. K., ranjen.
Tomsic Anton, Feldw., IR. 97, 15. K., mrtev.
Tomsič Anton, RPatrf., FJB. 20, ranjen.
Tomsič Jožef, ER., FJB. 20, ranjen.
Toncetič Anton, Korp., IR. 97, 15. K., ranjen.
Tonzar Rikard, Inf., IR. 97, 16. K., ranjen.
Trampuz Rudolf, Inf., IR. 97, 16. K., ranjen.
Trapp Rudolf, četov., IR. 97, 9. K., ranjen.
Trebec Anton, Inf., IR. 97, 15. K., ranjen.
Tremul Dominik, Inf., IR. 97, 7. K., mrtev.
Trunk Franc, ER., IR. 47, 10. K., ranjen.
Tulič Oskar, Inf., IR. 97, 5. K., ranjen.
Turco Johan, Inf., IR. 97, 4. K., ranjen.
Turcovich Peter, Inf., IR. 97, 15. K., ranjen.
Turk Štefan, Inf., IR. 47, 1. K., mrtev.
Tušan, Inf., IR. 97, pešpolk, ranjen.
Ugrin Matija, Inf., IR. 97, 5. K., vjet.
Ukmar Ermenogildo, Inf., IR., 47. 16. K., ranjen.
Urbančič Johan, Korp., IR. 97, 12. K., ranjen.
Uršič Jožef, ER., FJB. 20, 4. K., ranjen.
Valentinčič Franc, Inf., IR. 97, 10. K., mrtev.
Valentinič Virginius, res. podl., FJB. 20, ranjen.
Valič Emil, Inf., IR. 97, 10. K., ranjen.
Vattovec Johan, Inf., IR. 97, 8. K., ranjen.
Verblač Johan, Gefr., IR. 47, 10. K., ranjen.
Vernik Anton, Inf., IR. 47, 2. K., ranjen.
Vertačnik Franc, lov., FJB. 20, . K., mrtve.
Vesnaver Peter, Inf., IR. 97, 6. K., ranjen.
Vičič Gabriel, Inf., IR. 97, 14. K., mrtev.
Vidič Franc, Inf., IR. 47, 11. K., Primorsko, Gorica, Otlica, 1889,
Vdmar Jožef, Inf., IR. 47, 3. K., ranjen.
Vidoz Anton, ER., IR. 97, 7. K., ranjen.
Vidue Johan, res. lov., FJB. 20, 2. K., Primorsko, Tolmin, St. Lucia, 1885., ranjen.
Visintin Aleks, Inf., IR. 97, 10. K., ranjen.
Visintin Bart., res. podl., FJB. 20, 4. K., ranjen.
Visintin Johan, ER., FJB. 20, 1. K., ranjen.
Visintin Johan, ER., FJB. 20, 2. K., Primorsko, Gorica, Opatje Selo, 1886., ranjen.
Visintin Marzello, Inf., IR. 47, RStb., ranjen.
Vogrin Jožef, RInf., IR. 47, 4. K., ranjen.
Volčič Alojz, Patrf., FJB. 20, 3. K., mrtev.
Volk Jakob, Inf., IR. 97, 3. K., ranjen.
Vozla Johan, Inf., IR. 97, 16. K., ranjen.

V zemljišče naložen denar je najbolje naložen.

TU IMATE PRILIKO NA LAHKE MESEČNE OBROKE KUPITI DOBRO IN VREDNO ZEMLJIŠČE BLIZO NEW YORKA.

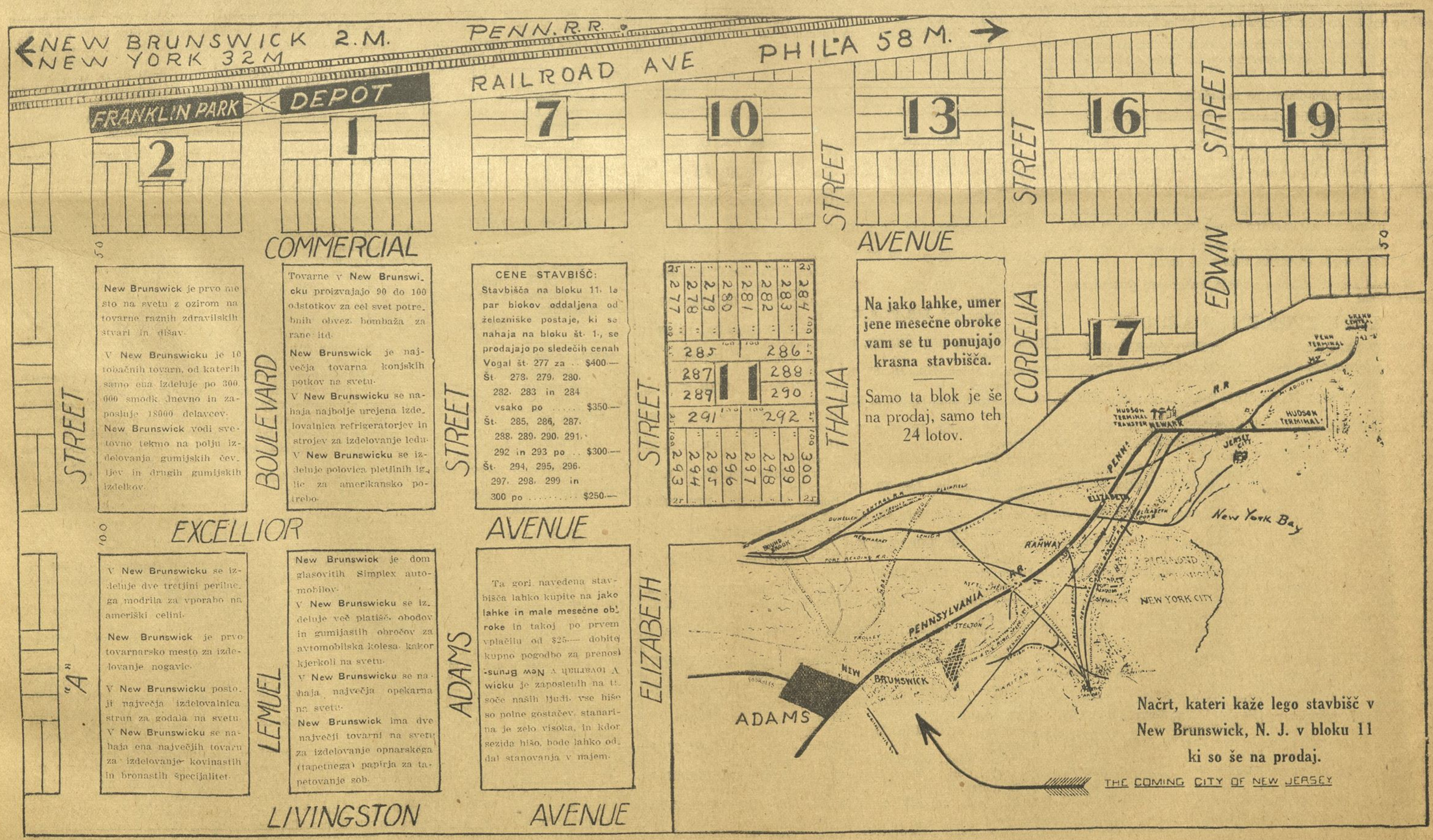

Načrt, kateri kaže lego stavbišč v New Brunswick, N. J. v bloku 11 ki so še na prodaj.

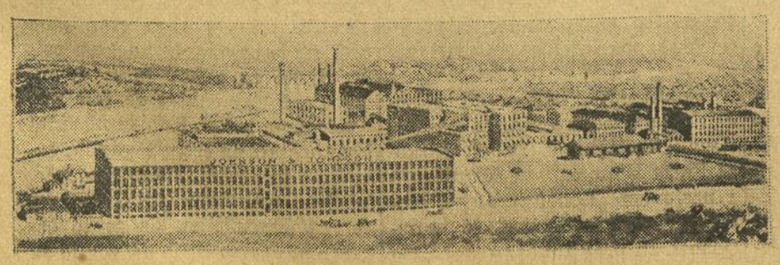
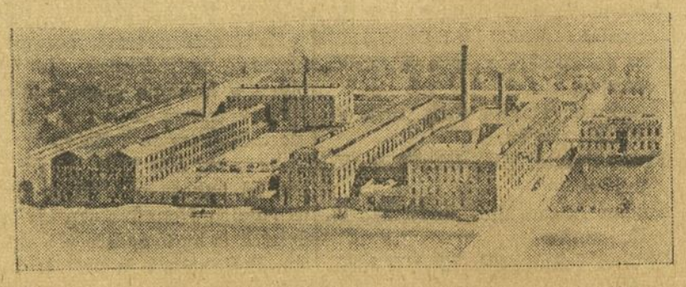
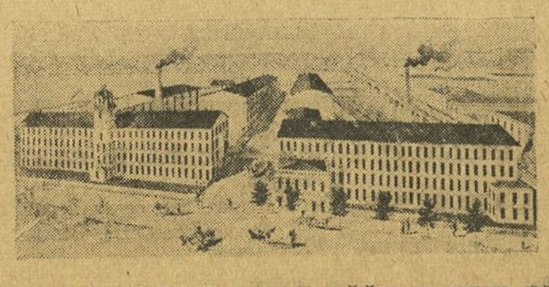

NEKATERE IZMED TOVARN V KATERIH DELAJO NAŠI ROJAKI IN VSI TISTI KI LASTUJEJO HIŠE IN ZEMLJIŠČE V NEW BRUNSWICK, N. J.

Za podrobnosti pišite na samoga vlastnika: **EZRA L. BUCKEY** 15 POPLAR ST. BROOKLYN, N. Y.

CUNARD

najhitrejši parniki na svetu

„MAURETANIA" in „LUSITANIA"

NEW YORK-LIVERPOOL

najhitrejša proga preko Liverpoola za

LONDON, PARIZ, NAPOLJ,

RUSKO, FINSKO, PATRAS.

ODPLOVITEV ZA LIVERPOOL

Novi trojni vijak na turbine

ORDUNA

ponedeljek, 19. aprila ob 5. popoldne

Tuscania, 24. apr. opoldne. LUSITANIA, 1. maja 10 A. M.

Parniško pribrežje se nahaja na podnožju West 14. ulice North River, New York.

PLOVITEV V SREDOZEMSKO MORJE IN PATRAS

CARPATHIA, dne 15. maja opoldne

Za daljnje podrobnosti obrnite se na:

THE CUNARD STEAMSHIP COMPANY LTD.

21—24 STATE ST. NEW YORK, N. Y.

ali njene pooblaščene zastopnike.

KOMUR JE TREBA KAKRŠNEGAKOLI SVETA, NAJ SE OBRNE NA NAS.

Dandanes ni javnega urada tukaj, na katerega bi se mogli Slovenci, naši rojaki, obrniti z zaupanjem ter tam iskati sveta in zaščite. Zato padejo naši ljudje večkrat kakšnim zakotnim mazačem v roke, in ti jih derejo, da se jim lupi koža.

Temu zlu se je prišlo sedaj vokom, in vsakdo se more obrniti na nas ter se tako izogniti tem ljudskim krvosesom.

Kakršnegakoli sveta je treba našemu človeku, ga mu dajo naši nalašč za to najeti odvetniki v starem kraju, ali tukrajski, ameriški.

Vsakdo se more obrniti na nas glede:

Pooblastil, zadolžnic, kupnih in prodajnih pogodb, izbrisov, oporok itd. Nadalje glede vknjižb in izknjižb, užitkarskih in lastninskih pravic. Dalje glede vojaških prošenj, prošenj za polnoletnost in za ženitveno dovoljenje, glede krstnih, poročnih in smrtnih listov in tudi glede izterjanja zaslužba v Ameriki in starem kraju.

Tudi če ima kdo v tej deželi kakšne sitnosti, ali kakršnokoli sporno zadevo, naj se obrne na nas ter nas vpraša za svet.

V zvezi smo z najboljšimi odvetniki v starem kraju ter imamo tudi domače odvetnike tudi v tej deželi.

V vsaki zadevi takšnega značaja, kakor gori omenjeno, se obrnite na:

„SLOVENSKI NAROD".

45 VESEY STREET. NEW YORK, N. Y.

Vrh Anton, ER., IR. 97, 7. K., ranjen.
Zaveer Peter, Inf., IR. 47, 13. K., ranjen.
Zavernik Johan, Inf., IR. 47, 16. K., ranjen.
Zbogar Anton, Inf., IR. 97, 8. K., mrtev.
Zdravlje Alojz, Korp., IR. 97, 11. K., mrtev.
Zebe Gottfried, Inf., IR. 47, 13. K., ranjen.
Žgavec Alojz, res. lov., FJB. 20, 4. K., Kranjsko, Logatec, Črni vrh, 1886., mrtev.
Zidasič Jožef, Inf., IR. 97, 15. K., mrtev.
Zin Albin, ER., FJB. 20, 2. K., Primorsko, Tržič, Belvedere, 1888., mrtev.
Žirovnik Mihal, res. lov., FJB. 20, 4. K., ranjen.
Zitko, Inf., IR. 97, pešpolk, ranjen.
Zlobec Ferdinand, Inf., IR. 97, 16. K., ranjen.
Zulič Franc, ER., IR. 97, 14. K., ranjen.
Zužič Ernst, četov., IR. 97, 12. K., ranjen.

Stot, Golgotan Ivan, LIR. 27, 9. K., ranjen.
Nadp. Hübel Johan, LIR. 27, MGA. 1. ranjen.
Kad Kuhelj Fridrik, LIR. 27, 6. K. ranjen.
Nadp. Praprotnik Ferdinand, IR. 87, MGA. 2. mrtev.
Por. Schuster Hermann, LIR. 27, 1. K., mrtev.
Por. Slavec Johan, LIR. 27, 9. K., ranjen.
Nadp. Sterbenz Alojz, IR. 78, 5. K., Kranjsko, Kočevje, Obermösel, 1879, ranjen.

Adamič Adolf, LstInft., LIR 27, 1. K., ranjen.
Agrež Fran, RInf., IR. 87, 1. K. r.
Antlej Martin, Inf., IR. 87, 1. K. ranjen.
Antoline Franc I, Inf., IR. 87, 3. K., Štajersko, Celje, St. Veit, 1890., ranjen.
Arnuš Franc, RInf., IR. 87, 1. K., ranjen.
Arnuš Johan, ER., IR. 87, 6. K., ranjen.
Aršenšek Johan, Korp., IR. 87, 7. K., ranjen.
Augustinovič Johan, RKorp., IR. 87, 1. K., ranjen.
Babič Jožef, Inf., IR. 87, 1. K., r.
Balaben Fridrik, Inf., LIR. 27, 3. K., ranjen.
Balant Jožef, RInf., IR. 87, 4. K., ranjen.
Ban Franc, Inf., IR. 87, 2. K., r.
Baučar Viktor, Korp., LIR. 27, 15. K., ranjen.
Bavcar Engelb., Gefr., LIR. 27, 6. K., ranjen.
Bedenik Johan, Inf., IR. 87, 5. K., ranjen.
Bečan Jožef, Gefr., IR. 87, 2. K., ranjen.
Belšak Anton, ERes., IR. 87, 6. K., ranjen.
Benedik Florijan, Inf., LIR. 27, 10. K., ranjen.
Berk Matija, RInf., IR. 87, 8. K., ranjen.
Berložnik Johan, RInf., IR. 87, 1. K., ranjen.
Besednjak Alojz, Inf., LIR. 27, 6. K., ranjen.
Bizjak Karl, Inf., LIR. 27, 9. K., ranjen.
Blagolinšek Franc, Inf., IR. 87, 1. K., ranjen.
Blasutti Anton, RInf., IR. 87, 9. K., ranjen.

PITTSBURŠKE NOVICE.

SLOVENSKI DOM, CERKEV IN ŽUPNIK.

Slovenski dom se ponosno dviga na 57. in Butler cesti. To vam je ogromna stavba — sezidana po vzorcu ameriških šolskih poslopij. V njej se nahaja čitalnica, zabavni klub in uradni prostori slovenske zveze, podpornega društva osnovanega na slični podlagi kakor N. H. Z.

Za dve hiši dalje na bregu, a v tisti ulici je slovenska cerkev, župnišče in šola.

Tukajšni Slovenci so jako verno ljudstvo, ki ima izvrstnega slovenskega župnika — kakor sem se mogel doslej prepričati — ki je jako odličen mož ter nikakor ne caplja po oni poti slovenskih voditeljev, ki vodi ta ubogi narod v pogubo.

V slovenski šoli so tri usmiljene sestre, izmed katerih je ena Slovenka, druga Anležinja, a tretja Nemka. Vse tri izvršujejo poverjeno jim odgojevalno nalogo z znano požrtvovalnostjo usmiljenih sester — in marljive so kakor čebele. Mile, pobožne in prijazne družice se lahko z mirno vestjo smatra za vzoren primer harmonije ljudske civilizacije v krogu poverjene jim mladeži.

NEUMESTEN ČIN PRED CERKVIJO.

V nedeljo sem bil pri sv. maši v tukajšni slovenski cerkvi. Nekako ob enajstih in 15 minut je minila maša, in odšel sem takrat z slovenskim narodom iz cerkve.

Na spodnjih stopnjicah te cerkve se je postavil majhen deček, okoli 8 ali 9 let star, z imenom Andrej ter začel deliti „Slovenski Narod," slovenski list, ki je sedaj začel izhajati v New-Yorku in ki piše — kakor sem se prepričal — jako dostojno in popolnoma v interesu slovenskega naroda.

Kakor sem videl na lastne oči, in kakor so mi ljudje pozneje sami pravili, je razdelil ta malček okoli 80 eksemplarov tega izvrstnega slovenskega lista med ljudstvo. Med drugimi sta ga sprejele tudi dve **„solvenski frajli,"** a sta ga takoj vrgle na tla, bržko sta zagledale slovenski naslov.

To ni bogve kako slaven in junaški čin, ali zabolelo me je srce, ko sem videl, kam vodi gotova vzgoja. Tema dvema „frajlama" pa lako mirne duše povem v obraz, da se naj sramujete v dno srca svojega odurnega čina. **Kajti mržnja do jezika njunih staršev polagoma izpremeniti v mržnjo do njunih roditeljev.**

GRMENJE TOPOV IN ŽIVALI.

Delovanje vojne na živali opisuje florenski list „Diana" na temelju opazovanja že iz leta 1871. za časa bombardiranja Pariza. Ko so trdnjavske baterije bombardirale dan in noč, so letali golobje in vrabci visoko gori po zraku, kokoši so bežale z dvorišč ter se poskrile v najtemnejše kote, mačke so begale semintje, izkratka vse živali so bile skrajno nemirne. Ali pa preteku kakih treh dni je nastopilo med živalmi zopet miruo življenje, golobje so sedeli na strehah, vrabci so leteli kakor navadno okoli, kokoši so se kregale po dvorišču, mačke so se solnčile in mijavkale. Pokazalo se je, da se žival kmalu privadi tudi grozot vojne. „Diana" pravi, da kakor se živali lahko priuče mestnemu bučnemu prometu, tako se priuče lahko tudi topovskemu grmenju, pa če traja tudi noč in dan. —

Blatnik Andrej, ER., IR. 87, 1. K. mrtev.
Bobek Jožef, RInf., IR. 87, 8. K., ranjen.
Bogina Simon, ER., IR. 87, 1. K., ranjen.
Bogovič Johan, Inf., IR. 87, 2. K., mrtev.
Boldan Jožef, Inf., LIR. 27, 1. K., ranjen.
Bolta Leopold, Korp., LIR. 27, 10. K., ranjen.
Bon Anton Natal, Inf., LIR. 27, 9. K., ranjen.
Bonca Franc, Inf., LIR. 27, 6. K., ranjen.
Bonetik Peter, Inf., LIR. 27, 3. K., ranjen.
Borovnik Anton, ER., IR. 87, 1. K., ranjen.
Bratuž Franc, Inf., IR. 87, 2. K., ranjen.
Brečko Johan, Inf., IR. 87, 2. K., mrtev.
Brence Franc, RInf., IR. 87, 1. K., ranjen.
Brezovnik Florijan, Inf., IR. 87, RStb., ranjen.
Brieman Bernhard, Inf., IR. 87, 11. K., ranjen.
Bučar Johan, ER., LIR. 27, 3. K., ranjen.
Bukovec Franc, ER., LIR. 27, 3. K., ranjen.
Bukovnik Alojz, RInf., IR. 87, 6. K., rajen.
Buljevas Jakob, Inf., IR. 27, 4. K., Istra, Cirites, 1889., ranjen.
Burja Franc, čas. sl., LIR. 27, MGA. 1. ranjen.
Čap Lorenc, Inf., IR.27, 9. K., m.
Caukar Franc, RKorp., LIR. 27, 1. K., ranjen.
Ceglar Franc, RInf., LIR. 27, 1. K., ranjen.
Cene Johan, RInf., IR. 87, 3. K., Štajersko, Celje, Zgor. Laše, 1888., ranjen.
Centrich Franc, Inf., IR. 87, 7. K., ranjen.
Čepel Franc, Feldw., IR. 87, 5. K., ranjen.
Čepelnik Franc, Inf., LIR. 27, 1. K., ranjen.
Čepo uFranc, Korp., LIR. 27, 10. K., ranjen.
Cesar August, Inf., IR. 87, 11. K., ranjen.
Čobec Martin, Inf., IR. 87, 2. K., ranjen.
Čonč Franc, res. čet., IR. 87, 4. K., Štajersko, Celje, St. Peter v B., 1887., ranjen.
Čuk Franc, Inf., LIR. 27, 9. K., r.
Cvajnar Johan, Inf., LIR. 27, 3. K., ranjen.

Cvetko Johan, ER., IR. 87, 3. K., mrtev.
Cvetko Johan, ER., IR. 87, 8. K., ranjen.
Cvetko Martin, ER., IR. 87, 6. K., ranjen.
Čvrkal Franc, Inf., LIR. 27, 2. K., ranjen.
Danjko Anton, Inf., IR. 87, 1. K., ranjen.
Danjo Paul, ER., IR. 87, 5. K., r.
Deberšek Ferdinand, Inf., IR. 87, 2. K., ranjen.
Demšar Franc, Inf., LIR. 27, 3. K., ranjen.
Dašman Silvester, ER., IR. 87, 1. K., ranjen.
Denče Franc, ER., IR. 87, 6. K., ranjen.
Deželak Franc, Inf., IR. 87, 7. K., ranjen.
Dobovišek Blaž, res. čet., IR. 87, MGA. 2, mrtev.
Dobrila Franc, Inf., IR. 87, 2. K., ranjen.
Dobrina Jožef, ER., IR. 87, 1. K., ranjen.
Dolenz Anton, Inf., LIR. 27, 6. K., ranjen.
Domajnko Jožef, Inf., IR. 87, 6. K., ranjen.
Donda Santo, Inf., LIR. 27, 6. K., ranjen.
Duh, Korp., LIR. 27, 10. K., ran.
Dule Franc, Korp., LIR. 27, 3. K., ranjen.
Dunaj Franc, RGefr., IR. 87, 4. K., ranjen.
Erjavšek Franc, RInf., LIR. 27, 1. K., ranjen.
Erzetič Adolf, RKorp., LIR. 27, 1. K., mrtev.
Fabjan Franc, LstInf., LIR. 27, 1. K., ranjen.
Fabjan Jožef, Korp., LIR. 27, 9. K., ranjen.
Ferenčak Franc, Inf., LIR. 27, 3. K., ranjen.
Feržen Ignac, Inf., IR. 87, 2. K., ranjen.
Filčič Franc, Inf., IR. 87, 2. K., ranjen.
Finžgar, Korp., LIR. 27, 12. K., ranjen.
Flis Johan, četov., IR. 27, 1. K., ranjen.
Frankovič Danilo, Inf., LIR. 27, 15. K., ranjen.
Frece Bartol, ER., IR. 87, 1. K., ranjen.
Furlan Anton, Inf., LIR. 27, 17. K., ranjen.
Gabron Johan, ER., IR. 87, 1. K., ranjen.
Gašparič Franc, Inf., IR. 87, 11. K., ranjen.

OBLASTI ZDRUŽENIH DRŽAV REDNO PREGLEDUJEJO DENARNI ZAVOD.

PRVA-DRUGA NARODNA BANKA

V PITTSBURGU.

Lastno poslopje.

USTANOVLJENA LETA

SPREJEMAMO DENAR NA ULOŽKE IN PLAČUJEMO OBRESTI. — ULOŽKE IZPLAČUJEMO BREZ KAKE ODPOVEDI.

INOZEMNI ODDELEK BANKE.

Pošiljamo denar na vse kraje sveta najsigurnejše, najhitrejše in po najprimernejših cenah.

Ta promet smo zdaj zopet otvorili, in vsakdo lahko pošlje tudi sedaj svoj denar skozi naš zavod svojcem v domovino.

V vsakem slučaju, kadar potrebujete v denarnem vprašanju kakega sveta ali pravne pomoči, se obrnite z zaupanjem na naš inozemski oddelek v svojem maternem jeziku. Pridite osebno, ali pa pišite na:

THE FIRST-SECOND NATIONAL BANK

CORNER FIFTH AVENUE AND WOOD ST.

PITTSBURGH, PA.

Pišite po tiskovine za pošiljanje denarja v stari kraj. Kuverte in papir Vam pošljemo takoj brezplačno na Vaš naslov.

IZKORIŠČANJE DELAVSTVA.

Peoria, Ill. — Cigarmaker's Union je izdala sledeče poročilo o delavskih razmerah v tobačni tovarni F. P. Lewis Cigar Co:

V tobačni tovarni F. P. Lewis Cigar Company je stavkalo 140 neorganizovanih delavcev in delavk. Nekaj izmed stavkujočih je pristopilo uniji, ali še več se jih je vrnilo na delo. Ti so bili primorani sprejeti še slabše pogoje, kakor so jih imeli pred stavko. Gori imenovana tobačna tvrdka je upeljala takozvani „speeding up" sistem, in delavci morajo delati z manj vrednim materijalom. Tvornica se poslužuje tudi izkoriščevalnega sistema, ki je v navadi skoro po vseh tobačnih trusttvornicah. Osnovali so tudi nekako otroško hišo, ki je v zvezi s to tvornico in v kateri se pušča otroke medtem, ko so njihove matere na delu. Mnogi izmed teh delavcev in delavk ne zaslužijo niti deset dolarjev na teden.

POZOR ROJAKI!

Kdor želi prevzeti zastop in nabirati naročnike za „Slovenski Narod" v naših naselbinah po Združenih državah in Canadi naj nam to naznani.

Uprava.

BREZPLAČNO

pošljemo vsakemu, kdor nam naznani svoje ime, priimek in točen naslov, krasno notopisno knjižico okrašeno z lepimi slikami. Pišite:

Cunard S. S. Co., Ltd.

21-24 State St. Dep. S. New York.

LADJEDELNICA V TRŽIČU ZAPRTA.

Delovodja Špacapan obstreljen. Delavec Ivan Tušar, rojen v Trstu leta 1890., ni hotel iti na delo, katero mu je ukazal izvršiti Špacapan, in sicer na ladji, ki se gradi; rajši je pretrpel, da je bil odpuščen iz dela. To je bilo dne 19. febr. Dne 22. februarja se je peljal delovodja Špacapan zvečer od dela na svojem kolesu. V bližini njegovega stanovanja pa je ustrelil nanj omenjeni Ivan Tušar iz revolverja ter ga zadel v hrbet, ali prizadejal mu je le lahko poškodbo. Tušar je izginil. Delovodja Špacapan je delal v Lloydovem arzenalu v Trstu 28 let, sedaj v Tržiču, in sicer od leta 1910. Med tem časom so bili izvršeni nanj trije atentati: nekdo je vrgel za njim težko železo, ki ga je pa le opraskalo, in nekdo mu je bil isti dan zastrupil vino, katerega pa k sreči ni bil izpil. Sedaj je bil izvršen tretji atentat. — Vodstvo ladjedelnice je izdalo oglas, v katerem omenja atentat, zbog katerega se zapre ladjedelnica. Obenem je vodstvo razpisalo nagrado 500 kron, ki jih dobi oni, ki pokaže pot, da se aretira napadalec. Nenadno zaprtje ladjedelnice je hudo zadelo več sto družin. Pričakovati je pač, da ladjedelnica ne ostane zaprta več časa, marveč, da se prav kmalu zapet otvori.

KAKO SO POTOŽILE FARMERSKE ŽENE IZ VSEH KRAJEV ZDRUŽENIH DRŽAV STRICU SAMU SVOJE KRIŽE IN TEŽAVE.

To zgodbo je pisalo 2241 žensk in en moški. Moška uloga je čisto slučajna ter obstoji v tem, da je samo obrazložil, kaj je privedlo teh2241 žensk, da so pisale to povest. Po njegovi obrazložbi bodo govorile ženske same zase, in to pa veliko zgovornejše in inteligentnejše, kakor bi to storil katerikoli moški na svetu.

Meseca julija leta 1913, je došlo v roke poljedelskega departmenta iz Raleigh, North Carolina pismo, v katerem je bilo zapisano:

„Farmerske žene so v poljedelskem problemu faktor,, katerega se najbolj zanemarja."

Houston-u, tajniku poljedelskega departmenta je prišla pametna misel v glavo. Sklenil je namreč izvedeti, kaj mislijo ameriške ženske o zgoraj napisanem stavku. Sestavil je obširno pismo v tem zmislu ter ga dal odposlati na farmerske gospodinje po vseh Združenih državah. Ali ni jim pa poslal kakšnega uradnega obrazca ter jim ga velel izpolniti kakor kakšno statistično poročilo ob letnem ljudskem popisovanju, ampak pisanje, v katerem jih prosi, naj pišejo popolnoma po svoje nekoliko o svojem življenju, o svojih nadejah, o svojih križih in težavah, ter naj pošljejo ta svoja pisma poljedjelskemu departmentu. Nadalje jih bodri v tem svojem pismu, naj stavijo svoje tozadevne predloge, s čemer bodo veliko pripomogle Zvezni vladi ob razreševanju življenskega vprašanja.

In kot odgovor na to tajnikovo pismo je došlo natanko 2241 pisem iz vseh Zveznih držav. Poljedelski department je pravkar izdal knjigo, ki obsega skoro vse, kar so napisale farmarice v svojih pismih. Mnogo je kritikovanja v njih, mnogo pritožb, na drugi strani pa tudi precej optimizma in navdušenja. Med vrsticami skoro vseh pisem pa se lahko čita in izpozna, da je farmerska žena samostojna in samozavestna. In nič manj zanimivo dejstvo se odkrije iz njihovih pisanj, da farmerska žena natanko ve, kako se mora misliti in pisati, in da zna često izliti vso svojo dušo na polo papirja.

Department je potreboval nekaj mesecev, preden je porazdelil omenjena pisma v poglavja, to pa ne tako, da bi te dopise farmerskih žena izpremenil v suhoparna cenzorska poročila, ampak tako, da lahko govore ženske po svoje, kakor v svojih pismih, poslanih poljedelskemu departmentu. Saj se je izpoznalo, da znajo te žene prav dobro govoriti zase.—

Publikacija, izdana od poljedelskega departmenta, je naslovljena „Social and Labor Needs of Farm Women," in se pričenja z naslovom „Loneliness and Isolation" — zapuščenost in osamljenost. In prav tukaj prenehа moriti. Ne pripušča nam niti čas, niti prostor, da bi navedli vsa piška uloga, in ženske začno govoriti sma. Hočemo pa omeniti v kratkih besedah, kakšne misli razvijajo ameriške kmetice v svojih pismih.

Kmetica iz države Ohio piše, da ni vsa svoja leta, ki jih je prebila na kmetih, niti en dan imela počitnc, nikoli bila članica kakega društva, ali organizacije, in ne gre nikdar v cerkev, ali na zabavo. Niti toliko časa nima, da bi šla obiskat to, ali ono sosedo. Delati mora od ranega jutra pa do poznega mraka, in le tuintam ji medtem preostaja toliko časa, da utegne prečitati to, ali ono novino. „Ali se je potem še čuditi, da smo kmetice tako nevedne in neizobražene?" skončava ta kmetica svoje pisanje.

Pismo iz države Iowa pravi, da se kmetice prav dobro zavedajo, da so družabnice svojih mož, ne pa sužnje in podložnice. Njihovim zahtevam po lepoti, krasoti in izpremembi se mora ustreči, drugače postanejo živi mrliči. Po mnenju pisateljice tega pisma je najtemnejša stran kmečkega življenja za kmetico ta okolščina, da je preveč uprežena v delo in ima premalo časa za zabavo. Potemtakem ni prav nič čudno, da mladi svet kar trumoma zapušča kmetije ter vre v mesta.

Kmetica iz države Minnesota piše: „Jaz nikakor ne verjamem, da se dandanes najbolj zanemarja ženo. Saj je moževa sodružica v vseh njegovih dejanjih in nehanjih, in on jo tudi smatra za tako, posvetovaje se z njo v vseh važnejših zadevah. Ona deli z njim veselje in žalost."

Nadalje se nekatere pritožujejo, kako silno neugodno vpliva na njene otroke okolščina, da jedo vsi udje domače družine in vsa služinčad obenem in pri isti mizi. Služinčad da je navadno brezobzirna ter se pomenkuje prešerno, kakor bi ne bilo nedorastlih otrok poleg.

Iz države Michigan se pritožuje neka kmetica na sledeči način: „Poleg velikih sitnosti s služinčadjo doma, je prišlo sedaj še to v modo, da mora farmerjeva žena često spremljati svojega moža v mesto. Avtomobili so sedaj že nekaj čisto navadnega med boljšimi kmeti. Toda ker je pa avtomobil dokaj draga naprava ter zahteva tudi mnogo pazljivosti, prevladujejo na kmetih še vedno konji, in z njimi se vozimo tudi v mesto. Uboga kmečka žena mora pogosto s svojim možem v mesto v velikem in nerodnem vozu, ki nima ne mehkega sedeža in ne naslonjale. Včasi mora vzeti sabo tudi svoje otroke, in ko je že pripravljena za odhod proti domu, mora večkrat čakati po cele ure na svojega moža. Kdo še ni videl kmetic stati na cestnih voglih, čakajočih in pazečih na svoje može, kdaj se prikažejo izza kakšnega vogla? Jaz mislim, da je to čakanje in oprezovanje na voglih za kmetico jako neprijetno in mučno. Farmer bi moral imeti vsaj udobno kočijo v take svrhe."